ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 23ον | ΑΘΗΝΑΙ 1—15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1908 1909 | ΑΡΙΘΜΟΣ 959

1909

ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ. Νέον κομματάκι τοῦ χρόνου, ὁ ὁποῖος περνᾶ καὶ μᾶς πέρνει μαζή του διὰ νὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὸν τελευταῖον σταθμὸν τῆς ζωῆς. Νέον βιβλίον λευκόν, μὲ τὰς στερεοτύπους τριακοσίας ἑξῆντα ἕξ σελίδας του, εἰς τὰς ὁποίας κάθε ἄνθρωπος θὰ ἔχῃ νὰ γράψῃ κάτι ἀπὸ τὴν χαρὰν ἢ ἀπὸ τὴν λύπην, ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον ἢ ἀπὸ τὴν ταπείνωσιν, ἀπὸ τὴν νίκην ἢ ἀπὸ τὴν ἧτταν τῆς ζωῆς του.

Νέον ἔτος, χωρὶς νὰ ἔχῃ τίποτε ἄλλο νέον πραγματικῶς παρὰ τὰς ἐκπλήξεις τοῦ ἀγνώστου εἰς τὴν συνειθισμένην καὶ ὁμοιόμορφον ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Τίποτε ἄλλο νέον παρὰ ὅ,τι προετοίμασε καὶ ἐκυοφόρησε τὸ ὁμοιόμορφον παρελθόν, παρὰ ὅ,τι ἐπανέλαβεν ἀπὸ τὸν προκάτοχόν του τὸ παρόν, παρὰ ὅ,τι ἡ ἄλυσος τῶν αἰώνων καὶ τῶν ἐποχῶν μᾶς παρουσιάζει ὑπὸ διαφόρους μὲν μορφάς, ὑπὸ μίαν ὅμως καὶ τὴν αὐτὴν πάντοτε ὑπόστασιν.

Δὲν θὰ χρειασθῇ ἔξαφνα καμμία μαντικὴ δύναμις διὰ νὰ προφητεύσῃ κανεὶς ὅτι τὰ κατὰ τὸ 1908 κερδισθέντα πλούτη θὰ καταστήσουν κατὰ τὸ 1909 τὴν ζωὴν τῶν κατόχων των εὐτυχεστέραν καὶ μᾶλλον ἄνετον, ἢ ἡ ἐπελθοῦσα πτώχεια περισσότερον δυστυχῆ καὶ στενόχωρον.

Δὲν θὰ χρειασθῇ νὰ ἀποδώσωμεν εἰς τὸν ἀνεύθυνον νέον χρόνον τοὺς θανάτους, οἱ ὁποῖοι ἐκυοφορήθησαν εἰς τὸν παλαιόν, ἀλλ' οὔτε τὰς ἀπογοητεύσεις καὶ τὰς πικρίας καὶ τὰς θλίψεις εἰς τὰς ὁποίας αἱ μωρίαι καὶ τὰ πάθη τοῦ παρελθόντος θὰ μᾶς βυθίσουν ἄφευκτα. Τὸ καλὸν διὰ τὸ ὁποῖον εἰργάσθημεν καὶ ἐκοπιάσαμεν χθὲς καὶ προχθὲς θὰ μᾶς ἐπιφυλάσσῃ ἴσως μίαν ἱκανοποίησιν δι' αὔριον, τὴν ὁποίαν θὰ χρεωστοῦμεν περισσότερον εἰς τὸν παλαιόν, παρὰ εἰς τὸν νέον χρόνον.

Ἡ νέα γυναῖκα ποῦ ᾐσθάνθη χθὲς διὰ πρώτην φορὰν νὰ σπαρταρᾷ εἰς τὰ σπλάγχνα της μία νέα ζωή, δὲν θὰ ὀφείλῃ βέβαια εἰς τὸν νέον χρόνον ὅλας τὰς νέας συγκινήσεις τῆς μητρότητος.

Καὶ τὸ παιδάκι ποῦ ἐγεννήθη χθὲς καὶ ποῦ θὰ ψελίσῃ αὔριον τὰ πρῶτα λόγια τῆς στοργῆς, καὶ τὸ βρέφος ποῦ θὰ γίνῃ νήπιον καὶ τὸ νήπιον ποῦ θὰ γείνῃ παιδί, καὶ τὸ παιδὶ ποῦ θὰ γίνῃ ἔφηβος καὶ ὁ ἔφηβος ποῦ θὰ γίνῃ ἄνδρας, καὶ ὁ ἄνδρας ποῦ θὰ γείνῃ γέρων δὲν θὰ χρεωστοῦν τίποτε ἀπὸ τὰς χαρὰς καὶ τὰς λύπας καὶ τὰς συγκινήσεις καὶ ἀπογοητεύσεις τῆς μεταβολῆς τῆς ζωῆς των εἰς τὸν νέον χρόνον.

Οἱ χρόνοι νέοι καὶ παλαιοί, γίνονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὅ,τι τοὺς κάμνουν οἱ ἄνθρωποι. Καὶ δι' αὐτὸ οἱ πρόγονοί μας ποῦ ἦσαν τόσον σοφοὶ ἀλλὰ καὶ τόσον προληπτικοὶ δὲν τὰ ἔβαλαν ποτὲ μὲ τοὺς χρόνους, ἀλλ' οὔτε μὲ τὰς ὀλυμπιάδας των.

Πάντοτε εἰς τὰς μεταβολὰς τῆς τύχης των εἴτε ὡς ἄτομα, εἴτε ὡς λαοὶ ἐζήτουν κάποιον ὑπεύθυνον, ἔστω καὶ μίαν κακὴν ἀκόμη μοῖραν, ἀλλὰ ποτὲ τὸν χρόνον. Ἡ κακὴ ἢ ἡ καλὴ τύχη

τοῦ καθενὸς τὸν ἐπαραμόνευε τὴν στιγμὴν ποῦ ἐγεννᾶτο, ἀλλὰ ποτὲ δὲν ἔκαμνε τὴν ἐμφάνισίν της ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ χρόνου. Ὁ ἄνθρωπος ὅταν ἐγεννᾶτο ἔφερε μαζή του καὶ τὴν τύχην του, κληρονομιὰν ἀπὸ τὰ καλὰ ἢ κακὰ ἔνστικτα τῶν γονέων του, ἀπὸ τοὺς ὅρους τῆς ζωῆς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κυοφορίας, ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἐποχῆς, ἀπὸ ὅλας τὰς συνθήκας τῆς ὑγιεινῆς, τῆς φυσικῆς καὶ τῆς ψυχικῆς, ἡ ὁποία ἐκανόνιζε τὴν ἰδιοσυγκρασίαν τοῦ νεογεννήτου. Ὅλα αὐτὰ τὰ ἐπροσωποποιοῦσαν αἱ μοῖραι καὶ μὲ αὐτὰ τὰ ἀμετάβλητα καὶ αἰώνια ἐφόδια ὁ ἄνθρωπος ἐγίνετο εὐτυχὴς ἢ δυστυχὴς εἰς τὴν ζωήν.

Ἡμεῖς ὀλιγώτερον σοφοὶ ἐκείνων πολὺ ὀλίγον ἐνεβαθύναμεν εἰς τὴν δύναμιν τῆς κληρονομικότητος καὶ εἰς τὴν ἐπιρροὴν τοῦ παρελθόντος ἐπὶ τῆς εὐτυχίας καὶ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐξασφαλίσεως τοῦ μέλλοντος. Περιμένομεν ἀπὸ τὴν αὔριον νὰ μᾶς δώσῃ ὅ,τι μᾶς ἠρνήθη ἡ σήμερον, καὶ ἀναθέτομεν τὰς ἐλπίδας μας ὅλας εἰς τὴν τυφλὴν τύχην, ἡ ὁποία εἶναι ἐπινόησις τῶν ὀκνηρῶν καὶ τῶν μωρῶν καὶ τῶν ἀδυνάτων.

Ἡ τυφλὴ τύχη θὰ μᾶς εἰπῇ τί μᾶς ἐπιφυλάσσει ὁ νέος χρόνος ἐπάνω καὶ γύρω εἰς ἕνα πράσινο τραπέζι τὸ βράδυ τῆς παραμονῆς. Καὶ μὲ τὴν μωρὰν αὐτὴν πρόληψιν ἢ ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τοὺς φίλους μας ὅ,τι ἔχουν καὶ δὲν ἔχουν τὴν ἡμέραν αὐτήν, ἢ χάνομεν ἡμεῖς ὅ.τι μὲ κόπους ἀπεκτήσαμεν.

Ἡ τυφλὴ τύχη θὰ μᾶς παρουσιασθῇ ὑπὸ τὴν μορφὴν ἑνὸς χρυσοῦ νομίσματος μέσα εἰς τὴν βασιλόπητταν καὶ μὲ ἀγωνίαν σκαλίζομεν τὸ κομματάκι τοῦ ζαχαρωμένου ψωμιοῦ χωρὶς κἂν νὰ ἀπολαμβάνωμεν τὴν πεζὴν καὶ προσιτὴν εἰς ὅλους ἀπόλαυσιν τῆς γεύσεως, ποῦ ἀπολαμβάνομεν διὰ κάθε γλύκισμα.

Καὶ ἡ τυφλὴ τύχη ποῦ εἶναι μία χίμαιρα ὄχι μόνον δὲν μᾶς χαρίζει τίποτε ἐκτὸς ἀπὸ κανένα λαχεῖον—ἐπινόησιν καὶ αὐτὸ ἐντελῶς ἀνθρωπίνην— ἀλλὰ καὶ μᾶς κάμνει νὰ λησμονῶμεν ὅτι διὰ νὰ ἀνεβῶμεν ἕνα ἕνα μὲ κάποιαν ἀσφάλειαν τὰ σκαλοπάτια τῆς ζωῆς ποῦ λέγονται χρόνια καὶ νὰ φθάσωμεν εἰς κάποιο ὕψωμα, χρειάζεται νὰ εἴμεθα ἐφωδιασμένοι μὲ κάποια ἐφόδια κληρονομικότητος, ἀλλὰ καὶ μὲ ἐπιμονὴν καὶ θέλησιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὴν ἐργασίαν.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΤΑ ΔΥΟ ΑΛΟΓΑ

Ἐγὼ εἰμ᾽ ἐδῶ ἀνυπόταχτος καὶ παραστρατισμένος,
ἐγὼ δαγκόνω μὲ θυμὸ τῆς φτώχιας τὸ ψωμί,
νόθος τῆς Τέχνης εἰμ᾽ ἐγὼ καὶ τῆς Ἰδέας ξένος·
ἀπὸ μίαν ἔγνοια ὁ νοῦς θολός, δαρμένο τὸ κορμί.

Ὁ λύχνος μου στῆς ἱερῆς Μελέτης τὸ τραπέζι
Σᾶν ἕνα νεκροκάντηλο στὰ μάτια μου ἀχνοπαίζει·
ὅλα πολέμια, κρύα βιβλία· κοντύλια καὶ χαρτιά·
Μὲ καίει κακὴ φωτιά.

Ἐμὲ ἡ ζωή μου πλάνεμα καὶ ἡ γέννησή μου λάθος,
τὸ λόγο δὲν ὀρέγομαι, δὲν ξέρω τὸ ρυθμό·
Μὲ σέρνουνε δυὸ ἄλογα τἀράπικο τὸ Πάθος
καὶ τ᾽ ἀφροστάλαχτο Ὄνειρο· μπορεῖ καὶ στὸ γκρεμό.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΟΥΓΟΣ ΦΩΣΚΟΛΟΣ

Α΄.

ΖΑΚΥΝΘΟΣ ἔδωκεν εἰς τὸ χριστιανικὸν Ἁγιολόγιον ἕνα Ἅγιον, ὅπως ἔδωκαν περίπου ὅλαι αἱ χριστιανικαὶ πόλεις τοῦ κόσμου. Ἡ δόξα της λοιπὸν θὰ ἦτο δόξα κοινή, ἐὰν ἦτο μόνον πατρὶς ἑνὸς Ἁγίου. Δι᾽ ἡμᾶς μάλιστα τοὺς νεωτέρους ἀνθρώπους κάτι τὸ ὁποῖον ὁμοιάζει πρὸς βεβήλωσιν καὶ ἱεροσυλίαν μᾶς ἐμπνέει τὸν πονηρὸν λογισμὸν νὰ ζητῶμεν τὴν δόξαν καὶ τὴν ἀρχοντιὰ τοῦ μυρωμένου νησιοῦ εἰς τὴν γέννησιν ἐκεῖ ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν τίποτε κοινὸν μὲ τὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν.

Αὐτὴν τὴν σκέψιν ἔκαμα πρὸ ἐτῶν, ὅταν εἰς τὰ *Uffici* τῆς Φλωρεντίας εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πλέον δοξασμένας αἰθούσας εἶδα μέσα εἰς κρυσταλλίνην θήκην μίαν φωτογραφίαν τοῦ Οὔγου Φωσκόλου, ὀλίγα χρυσὰ μαλλιά, διάφορα χειρόγραφα, μίαν φωτογραφίαν τῆς Ζακύνθου καὶ μίαν ἄλλην τοῦ σπιτιοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ὁ μεγάλος ποιητής.

Ὁ φύλαξ τῆς αἰθούσης ἤρχισε νὰ μοῦ ἐξηγῇ μὲ τὴν Τοσκανέζικην προφοράν του, ὅτι ὁ Φώσκολος ἦτο μία δόξα τοῦ κόσμου. Καὶ ἐγὼ ἠσθάνθην τὴν στιγμὴν ἐκείνην μίσον φρικίασιν συγκινήσεως καὶ μίαν ὑπερηφάνειαν, ἡ ὁποία ὑπερέβαινε κάθε εὐλάβειαν καὶ λατρείαν θρησκευτικήν.

Ἀλλὰ μαζὴ καὶ μίαν μεγάλην λύπην· διότι ἐνῶ εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος ποῦ ξέρει ὀλίγα γράμματα καὶ δὲν γνωρίζει τὸν Φώσκολον, εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅπου ἐγεννήθη ὁ μέγας ποιητής, σχεδὸν εἶναι ἄγνωστον ἐντελῶς τὸ ἔργον του. Ὑπάρχουν μάλιστα πολλοὶ ἄνθρωποι ἀνεπτυγμένοι, ἐξαιρουμένων τῶν Ζακυνθινῶν, οἱ ὁποῖοι ἀγνοοῦν καὶ τὸ ὄνομα ἀκόμη τοῦ Φωσκόλου.

Ἡ Ζάκυνθος λοιπόν, τὸ μυρωμένο νησὶ τοῦ Ἰονίου, ἔχει καὶ αὐτὴν ἀκόμην τὴν μεγάλην δόξαν μαζὴ μὲ τὴν τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Κάλβου καὶ τοῦ Μαντζάρου. Εἶναι ἴσως ὁ παραγωγικώτερος εἰς μεγάλους ἄνδρας τόπος τῆς Ἑλλάδος ἡ Ζάκυνθος. Ὥστε μαζὴ μὲ τοὺς ἄλλους τίτλους τοὺς ὁποίους οἱ μεγάλοι ἄνδρες τῶν αἰώνων τῆς ἀπέδωκαν, ἠμπορεῖ νὰ προστεθῇ καὶ ὁ τῆς μεγάνδρου.

Ἡ ὑλήεσσα Ζάκυνθος τοῦ Ὁμήρου καὶ ἡ ὑλώδης καὶ εὔκαρπος τοῦ Στράβωνος καὶ ἡ χρυσῆ νῆσος τοῦ Βολταίρου δὲν δίδει μόνον ὡραῖα ἄνθη καὶ ὀπωρικὰ καὶ ἀνατολὰς καὶ δύσεις ἡλίου, ἀλλὰ ἔδωκε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ δίδῃ καὶ ὡραῖα πνεύματα.

ΟΥΓΟΣ ΦΩΣΚΟΛΟΣ

Ὁ Οὔγος Φώσκολος κατέχει μεταξὺ ὅλων τὴν πρώτην θέσιν καὶ ὡς ποιητὴς καὶ ὡς συγγραφεὺς ἐν γένει. Δυστυχῶς δὲν ἔγραψε παρὰ μόνον Ἰταλικά, καὶ ἡ μεγάλη φιλολογικὴ ἐργασία του εἶναι ἐντελῶς σχεδὸν ἄγνωστος εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διότι οὔτε μεταφράσεις ἔργων του ἔγειναν, οὔτε ἐγράφη ἀκόμη τὸ Ἑλληνικὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον θὰ μᾶς γνωρίσῃ τοὺς Ἕλληνας φιλολόγους καὶ ποιητὰς τῶν τελευταίων αἰώνων.

Εἰς τὴν Βενετίαν, ὅπου ἀνετράφη καὶ ἔζησε πρὸ τῆς ἐξορίας του καταλέγεται μεταξὺ τῶν διαπρεπεστέρων μεγάλων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του. Μετὰ τὸν θάνατόν του δὲ ὡρισμένως πλέον ἔλαβε θέσιν ὡς μία ἀπὸ τῆς ποιητικὰς δόξας τῆς Ἰταλίας.

Ἡ ζωή του ὑπῆρξε γεμάτη ἀπὸ περιπετείας τραγικὰς καὶ ἀπὸ μεγάλας ὅμως ἀπολαύσεις. Ἦτο ἄνθρωπος πολυέξοδος, σπάταλος, ἀκατάστατος. Ἔπειτα ἠγάπα τὴν ἐπίδειξιν καὶ ἐλάτρευε τὰς ὡραίας γυναῖκας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ περιουσία του δὲν ἦτο ἀνάλογος πρὸς τὸ εἶδος τῆς ζωῆς, ὅπου ἐζοῦσε, εὑρίσκετο πάντοτε εἰς οἰκονομικὰς στενοχωρίας, τὰς ὁποίας ἐζητοῦσε νὰ λησμονῇ πίνων καὶ διασκεδάζων περισσότερον.

Ἡ ὡραία Ἰσαβέλλα Θεοτόκη Ἀλμπρίτση ἕνα εἶδος Ἑλληνίδος κ. Στάελ τῆς Βενετίας, μὲ τὴν ὁποίαν ἐπὶ μίαν ἐποχὴν ἦτο ἐπίσης κάπως ἐρωτευμένος, εἰς μακρὰν ἀλληλογραφίαν μαζή του, ἡ ὁποία ἔχει δημοσιευθῇ εἰς δύω ὀγκώδεις τόμους, τὸν μαλόνει φιλικὰ διὰ τὴν ἀκατάστατον ζωὴν ὅπου ζῇ καὶ τὸν παρηγορεῖ φιλικώτερα ἀκόμη, ὅταν ἀργότερα ἐξόριστος, πολὺ

συχνὰ φθάνει εἰς τοιοῦτο εἶδος ἀπελπισίας, ὥστε νὰ μελετᾷ αὐτοκτονίαν.

Ἄλλως τε καὶ εἰς τὸ ὡραιότερον ἀπὸ τὰ πεζὰ ἔργα του εἰς τὸν Jacobo Ortis, τὸ ὁποῖον θεωρεῖται ὡς ἡ αὐτοβιογραφία τοῦ ποιητοῦ, ἡ αὐτοκτονία μετὰ ἕνα μεγάλον καὶ ἀτυχῆ ἔρωτα, εἶναι τὸ τέλος τὸ ὁποῖον ὀνειρεύεται καὶ μελετᾷ καθ' ἡμέραν.

Ἀλλὰ ἂν καὶ ὁ βίος του τὸν παρουσιάζει ἄνθρωπον ἐντελῶς ἔκφυλον καὶ ἀσθενικόν, ὅμως ἡ κριτικὴ καὶ ποιητικὴ ἐργασία του εἶναι ὑγιής, σταθερά, δυνατή τόσον, ὥστε εἰς τὴν Ἰταλικὴν φιλολογίαν νὰ ἔχῃ θέσιν ἐπιφανῆ μεταξὺ τῶν ἐνδοξοτέρων κλασικῶν συγγραφέων τῆς Ἰταλίας.

Καὶ θὰ μένῃ πάντοτε Ἰταλικὴ δόξα ὁ Φώσκολος, διότι, ὅπως ἡ Ἑλλὰς πολὺ ὀλίγον ἠσχολήθη μὲ αὐτὸν καὶ πολὺ ὀλιγώτερον τὸν γνωρίζει, ἀπαράλλακτα καὶ αὐτὸς πολὺ ὀλίγον τὴν εἶχε προσέξει καὶ ὀλιγώτερον ἀκόμη ἐνθυμεῖτο τὴν Ἑλληνικὴν καταγωγήν του. Μόνον εἰς τὴν Ζάκυνθον ἀφιερώνει στίχους του ὡραίους εἰς τὸ θαυμάσιον ἔπος του «Αἱ τρεῖς Χάριτες». Εἰς ὅ,τι ἔγραψε, πάντοτε ὁμιλεῖ περὶ τῆς Ἰταλίας ὡς πατρίδος του καὶ ὅταν ἡ Αὐστρία ὑποδουλόνει τὴν Βενετίαν, θρηνεῖ διὰ τὴν δουλείαν τῆς ἀγαπημένης του πατρίδος μὲ πόνον καλοῦ πατριώτου. Μόνον ἡ ἀρχαία Ἑλλὰς τὸν συγκινεῖ, μόνον ἐκείνην ἐγκωμιάζει καὶ τὸ ἔργον του ἀποπνέει τὴν δύναμιν μιᾶς πνευματικῆς συγγενείας πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν παρελθόν, τὴν ὁποίαν ὅμως ἔχουν ὅλοι οἱ μεγαλοφυεῖς ἄνθρωποι τοῦ κόσμου, ἀδιακρίτως ἀπὸ πατρίδα καὶ ἀπὸ καταγωγήν.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ πρωΐ. Εἰς τὰς ὀκτὼ ἐξεκινήσαμεν διὰ τὸ Barrage. Θὰ πᾶμεν μὲ τὸ βαποράκι τοῦ Νείλου, ἀφοῦ ὁ καιρὸς φαίνεται ὡραῖος. Ἔξω ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον μας ἕνας παράδοξος τύπος Αἰγυπτίου λούστρου τρέχει, ὡς πάντοτε, νὰ μᾶς ἐκλέξῃ δῆθεν τὸ καλλίτερο ἁμάξι. Εἶναι ἄνδρας τριάντα χρόνων, μελαγχροινός, μὲ χρωματιστὸν καφτάνι, ἄσπρο σαρίκι καὶ μὲ μάτια βαμμένα τόσον πολύ, ὥστε τὸ βλέμμα νὰ γίνεται φοβερόν, διαβολικόν. Εἶναι ὁ τύπος τοῦ τεμπέλη, ὁ ὁποῖος ζῇ ἀπὸ τὴς δεκάρες ποῦ ἐπαιτεῖ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τοὺς ξένους.

Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν μικρὸν λιμένα, τὸ βαποράκι ἦτο ἀκόμη σφικτὰ δεμένο εἰς τὴν ξηράν καὶ τὸ μικρόν του πλήρωμα δὲν εἶχε καλά, καλὰ ξυπνήσει. Ἕνα εἶδος ἀκτῆς Τζελέπη ἡ ἀκτὴ ἐκείνη τοῦ Νείλου, μὲ πυκνὴν σειρὰν φορτηγῶν καὶ ἱστιοφόρων καὶ μικρῶν ἰδιορρύθμων πλοιαρίων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἕνα συμπαγὲς ξύλινον τεῖχος πρὸς τὸν Νεῖλον. Ἔξω εἰς τὴν ξηρὰν μικροκαφφενεῖα καὶ ἐμπορικαὶ ἀποθῆκαι καὶ ἐργοστάσια πηλίνων ἀγγείων καὶ κεραμιδιῶν καὶ μικρὰ ἀγορὰ τοῦ λαοῦ μὲ ξενοδοχεῖα ἄσχημα καὶ γενικὴν ἀκαταστασίαν. Τὸ πολυτελὲς καὶ ἐξευρωπαϊσμένον Κάϊρον δὲν φθάνει ἕως ἐδῶ. Ἀλλ' οὔτε τὸ Κάϊρον τῶν Ἀράβων μὲ τὰ ἰδιαίτερα του γνωρίσματα.

Ἐμπρὸς εἰς ἕνα Ἑλληνικὸν καφφενεδάκι μὲ ἀνορθόγραφον ἐπιγραφὴν καὶ μὲ ὀλίγα διψασμένα δένδρα, παρὰ τὴν ἀκτήν, καθήμεθα νὰ πάρωμεν ἕνα καφφὲ καὶ νὰ περιμένωμεν τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως. Ὁ καφφὲς βραδύνει, διότι δὲν ὑπῆρχε ζάχαρι καὶ τὴν στιγμὴν ποῦ φεύγομεν μόλις παρουσιάζεται καὶ ὁ καφφετζῆς, ὁ στερεότυπος τύπος, ὄχι τοῦ δραστηρίου καὶ ἐργατικοῦ ἕλληνος, ἀλλὰ τοῦ τεμπέλη ρωμηοῦ, ποῦ καταφεύγει εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ συνάξῃ λίρες ἀπὸ τὸν δρόμον, ὅπου τὴς φαντάζεται νὰ φυτρώνουν. Καὶ ὁ ὁποῖος μὲ ἐλπίδας διαψευδομένας καταφεύγει εἰς τὸ ἐπάγγελμα τοῦ καφφετζῆ.

Εἰς τὰς ἐννέα ἀκριβῶς ξεκινᾷ τὸ βαποράκι μας καὶ ἐπὶ δύω περίπου ὥρας διασχίζομεν τὸν Νεῖλον μὲ δεξιὰ τὸ πανόραμα τοῦ Καΐρου καὶ ἀριστερὰ τὴν ὄχθην μὲ τὴν ὡραίαν καὶ χαμηλὴν καὶ ἡσυχοτέραν βλάστησιν τοῦ κόσμου.

Ποτὲ πανηγύρι τῶν ἀματιῶν δὲν ὑπῆρξεν ὡραιότερον καὶ ἡσυχότερον ἀπὸ αὐτό. Ὁ Νεῖλος, μία λουρίδα πλατειὰ μεγάλη σχισμένη ἀπὸ στενώτερες λουρίδες λωϊφιλέρ, ποῦ διπλώνονται καὶ ξεδιπλώνονται καὶ τυλίσσονται καὶ ξετυλίσσονται σύμφωνα μὲ τὰς μεταβολὰς τῶν ρευμάτων. Ποῦ καὶ ποῦ ἕνα νησάκι ὁλοπράσινο, μὲ ἕνα παράξενο πλαίσιο γύρω του, ζωγραφισμένο εἰς τὸ νερὸ ἀπὸ τὸ ἀντιφέγγισμα τῶν δένδρων του, μὲ τὴς κορυφὲς κάτω καὶ τοὺς κορμοὺς ἐπάνω. Καὶ ὅσο προχωροῦμεν, τόσο ἡ μακρεινὴ ζωγραφιὰ τοῦ Καΐρου ποῦ ἀφίνομεν, γίνεται πλέον φανταστική. Ἐκεῖ βέλα καὶ γάζες ἀρχνοΰφαντες, τριαντάφυλλιὲς καὶ ἀνοικτὲς λιλὰ καὶ χρυσσάργυρες, ποῦ σπεπάζουν σεμνὰ καὶ ἁβρὰ ὅλες τὴς στρογγυλότητες τῶν θολωτῶν τρούλων καὶ τῶν μιναρέδων τῶν τζαμιῶν. Αἱ πυραμίδες μακρύτερα ἀκόμη ὑψώνουν τοὺς χρυσοῦς κώνους των, καὶ φαίνονται σὰν νὰ ἐγγίζουν τὸν χρυσίζοντα ἐπάνω των οὐρανόν.

Ἀλλ' ἀπὸ τὰς ὡραιότητας αὐτὰς τὴς φύσεως μᾶς ἀποσπᾷ ἔξαφνα ἕνα ἔργον ἀνθρώπινον, ἀπὸ τὰ γιγαντιώτερα τοῦ κόσμου, τοῦ ὁποίου ἡ σύλληψις ὀφείλεται εἰς τὸ ἐπίσης γιγάντιον μυαλὸ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος.

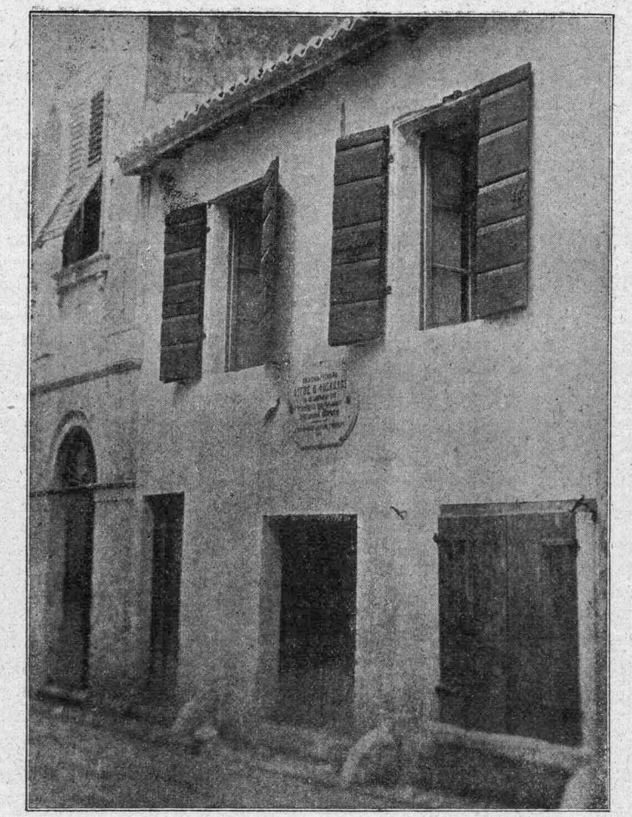

Η ΟΙΚΙΑ ΟΠΟΥ ΕΓΕΝΝΗΘΗ Ο ΟΥΓΟΣ ΦΩΣΚΟΛΟΣ

Πλησιάζομεν, φθάνομεν εἰς τὸ Barrage. Ἰδοὺ οἱ κολοσσαῖοι μαρμάρινοι βραχίονες ποῦ ἐκτείνονται ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ διὰ νὰ ἀνακόψουν καὶ κανονίσουν τὸν δρόμον τοῦ Νείλου, ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον ποῦ χωρίζεται, ὡς νὰ θέλῃ νὰ ἀγκαλιάσῃ, νὰ καταπιῇ τὴν ξηράν. Ἐδῶ εἶναι τὸ περίφημον Δέλτα, ποῦ μανθάνομεν εἰς τὴν ξηρὰν Γεωγραφίαν τῶν σχολείων, ἡ ὁποία ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ τὸ ὡραιότερον μάθημα τοῦ κόσμου, ἐὰν δὲν τὴν ἔγραφαν καὶ δὲν τὴν ἐδίδασκαν δασκάλοι.

Τὸ Barrage ἤρχισε νὰ κτίζεται ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Μεχμὲτ Ἀλῆ τὸ 1835 καὶ ἐτελείωσε τὸ 1890 ἀπὸ τὸν μηχανικὸν Colin Moucrieff. Ἐτέθη ἐκεῖ ὡς ὡραῖος μαρμάρινος κολοσσός, ξαπλωμένος εἰς κάθε βραχίονα εἰς πλάτος πεντακοσίων περίπου μέτρων, ἕνα τιτάνειον ἄλτ, ποῦ ὁ ἄνθρωπος ὁ μικροσκοπικὸς εἶπεν εἰς τὸν γίγαντα Νεῖλον, ὁ ὁποῖος ὑπέκυψὲ καὶ ὑπετάχθη. Τὰ νερὰ ποῦ κατέκλυζαν καὶ κατέστρεφαν καὶ ποῦ ἐπληρώνοντο μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν εὐτυχίαν ἀνθρώπων διὰ τὴν γονιμότητα ποῦ ἐχάριζαν στὴν γῆν, μένουν ἀπὸ τότε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου, χειμῶνα καὶ καλοκαίρι εἰς τὸ ἴδιον ὕψος τῶν τεσσάρων ἡμισυ μέτρων, καὶ ὅσα διευθύνονται πρὸς τὸν βραχίονα τῆς Δαμιέττης καὶ τὰ ἄλλα τὰ πρὸς τὴν Ροζέττα.

Οἱ ὡραῖοι βραχίονες, κολοσσοὶ γεφυρῶν, στηρίζονται ἐπάνω εἰς ἑκατὸν εἴκοσι ὀκτὼ μαρμάρινα πελώρια τόξα, καὶ ὑψόνονται μέσα εἰς τὸ νερό, ποῦ παφλάζει καὶ ἀφρίζει ἀπὸ κάτω των καὶ εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλοπρεπέστερα λευκὰ θεάματα τοῦ κόσμου. Θέαμα λευκῆς γοητείας καὶ δυνάμεως καὶ πλουτισμοῦ τῆς γῆς.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΟΙ ΓΑΜΟΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΣ

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΔΕΡΒΛΕ ἐξύπνησεν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν. Ἡ ὠχρὰ χαραυγὴ μόλις ἔκαμνε ὁρατὰ τὰ ἄνθη τῶν παραπετασμάτων τοῦ δωματίου του. Ἤνοιξε τὸ παράθυρον καὶ εἶδε τὴν νορμανδικὴν ἐξοχὴν κοιμωμένην. Τὰ δένδρα καὶ οἱ ἀγροὶ σκοτεινοῦ χρώματος ἐφαίνοντο ἀκίνητα μέχρι τοῦ ἄκρου τοῦ ὁρίζοντος. Ἡ ἀνατολὴ ἤρχισεν ἤδη νὰ ροδίζῃ. Ὁ Κος Δερβλὲ ἐνθυμήθη τὸν ἔρωτά του, τὴν πρωϊνήν του συνέντευξιν· εἰς πέντε λεπτὰ ἐνδύθη καὶ κατῆλθεν εἰς τὸν κῆπον, ὅπου ὁ μέγας Ρωσσικὸς λαγωνικός του σκύλος τὸν ὑπεδέχθη μὲ τρελλὰ γαυγίσματα καὶ χαρωπὰ πηδήματα:

— Σιώπα, Τίγρις!

Τὸ λαγωνικὸν ἐγλίστρησε διὰ τῆς ἡμιανοίκτου θύρας ταχὺ ὡς βέλος· καὶ ὁ κύριός του ἐμειδίασε βλέπων αὐτὸ νὰ τρέχῃ διὰ μέσου τῶν γνωστῶν ὁδῶν μέχρι τοῦ τελευταίου μικροῦ χωρίου, ἐκεῖ ὅπου κατῴκουν ὁ κ. καὶ ἡ κ. Σιμόν, πλούσιοι Νέοι-Ὑορκέζοι καὶ ἡ κόρη των ἡ μὶς Ἔδελ.

«Νὰ ἐξύπνησεν ἄρά γε; εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ κ. Δερβλέ. Ἐκείνη δὲν ἔθεσε τὸ στοίχημα; Εἶνε ἀληθὲς ὅτι θὰ κατέλθῃ ἀπὸ τὸ δωμάτιόν της καὶ θὰ ἐμπιστευθῇ τὸν ἑαυτόν της εἰς ἐμέ, ὅπως ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ πύργου Ἀλασπρὲ θαυμάσωμεν τὸν ἥλιον, ἂν θὰ φανῇ σήμερον.

Πρὸ τριῶν μηνῶν προσεπάθει ν' ἀρέσῃ εἰς τὴν δεσποινίδα Ἔδελ κατ' ἀρχὰς εἰς τοὺς Παρισίους, κατόπιν εἰς τὴν ἐξοχήν, ὅπου εἶχε κατορθώσει νὰ πείσῃ τοὺς Σιμὸν νὰ ἔλθουν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐκεῖ θὰ εἶχεν ὀλιγωτέρους ἀντιπάλους. Ζηλότυπος ἤδη καὶ τρελλὸς ἐξ ἔρωτος πρὸς τὴν νέαν Ἀμερικανίδα ἐπεθύμει διακαῶς νὰ τὴν νυμφευθῇ. Πλούσιος, εὐγενὴς καὶ εἰλικρινὴς ἦτο βέβαιος ὅτι θὰ ἤρεσκεν εἰς τοὺς γονεῖς. Μόνον θὰ ἤθελεν ἐκείνη; Ἐφαίνετο τόσον φιλάρεσκος καὶ τόσον ψυχρὰ συγχρόνως, ὥστε δὲν ἐγνώριζε τί νὰ σκεφθῇ περὶ αὐτῆς. Ἐνίοτε διὰ τῶν ἀργυρῶν γελώτων της καὶ τῶν τρυφερῶν βλεμμάτων της τοῦ ἐδείκνυε τελείαν οἰκειότητα· κατόπιν διὰ μιᾶς ψυχρᾶς χειραψίας τὸν ἔθετε πάλιν εἰς τὴν θέσιν του ἐντελῶς συγκεχυμένον.

Ὅταν χθὲς τοῦ εἶπε, δεικνύουσα τὸν πύργον Ἀλασπρέ, ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ ὁποίου τὸ βλέμμα φθάνει μέχρι δέκα λευγῶν εἰς τὰ πέριξ:

— Εἶνε ἀληθινὴ ἡ παράδοσις τῶν γυναικῶν ὅτι οἱ ἀρραβωνιασμένοι τοῦ χωριοῦ τούτου συνειθίζουν ν' ἀνέρχωνται τὴν πρώτην τοῦ χρόνου ὅπως ἴδουν ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ πύργου τούτου τὸν ἥλιον;

Ἀπήντησεν: Εἶνε πρόληψις τοῦ τόπου πράγματι. Οἱ ἀρραβωνιασμένοι δὲν παραλείπουν ποτὲ τοῦτο. Ὑπάρχει ἡ ἰδέα ὅτι ἂν ὁ ἥλιος ἔχει καλυφθῆ ἀπὸ νέφη κατὰ τὴν ἀνάβασιν, ὁ γάμος τῶν δύο νέων θ' ἀποβῇ δυστυχής· ἀλλ' ἂν λάμπῃ καθαρός, φωτίζει τὴν μέλλουσαν εὐτυχίαν των.

— Ἀλλὰ τότε ὁ ἥλιος ἀρνούμενος νὰ ἐμφανισθῇ θὰ ἠμπόδισε πολλὰ συνοικέσια.

— Τοῦτο γίνεται, ἀλλὰ πολὺ σπανίως. Ὁ ἔρως τῶν ἀρραβωνισμένων ὑπερισχύει. Ὅταν ὁ οἰωνὸς εἶνε ἀντίθετος τὸν παραβλέπουν καὶ δέχονται αὐτὸν μόνον, ὅταν εἶνε εὐτυχής.

Τότε ἡ μὶς Ἔδελ: Θὰ εἶνε ὡραῖον θέαμα ὁ πρωϊνὸς χειμερινὸς ἥλιος εἰς τὴν ἐξοχήν· πολὺ ἐπεθύμουν ἀληθῶς ν' ἀνέλθω εἰς τὸν πύργον!

Τὴν ἐκύτταξε κατάματα.

— Ἀκριβῶς αὔριον, θὰ εἶνε ὡραῖος καιρός, εἶπα.

— Νομίζετε; τότε θὰ ὑπάγω.

— Καὶ μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς συνοδεύσω; ἐτραύλισε.

Τὸν ἐκύτταξε κατὰ πρόσωπον μὲ τὸ ἀπροσδιόριστον βλέμμα της: Εἴσθε ἐλεύθερος.

Μετέβαινε λοιπὸν εἰς τὴν πρωϊνὴν ταύτην παράδοξον συνέντευξιν τὴν μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαν ἀπὸ τὰς ὥρας, τὰς ὁποίας εἶχον διέλθῃ μόνοι εἰς τὴν βάρκαν ἢ τὴν ἑσπέραν εἰς τὸν ἐξώστην τῆς οἰκίας, χάρις εἰς τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὰς ἐλευθέρας συνηθείας τῆς Ἀμερικῆς.

Ὁ κ. Δερβλὲ ἐν τούτοις ἀμφέβαλλε: «Θὰ μὲ ἐπερίπαιζεν. Ἂν κατὰ τύχην εἶναι κρυμμένη ὀπίσω ἀπὸ τὰ παραπετάσματα της, πῶς θὰ γελᾷ βλέπουσα με ν' ἀναμένω ματαίως. Θὰ εἶνε γελοῖον. Ἀ! ἂν δὲν ἦτο τόσον εὔμορφη!»

Ἀλλ' αἴφνης ἀκτὶς χαρᾶς ἔκαμε τὴν καρδίαν του νὰ κτυπᾷ. Εἶδε τὴν Τίγριν πρὸ τῆς θύρας, σειομένην μετὰ χαρᾶς ὡς ἂν ἀναγνώριζε φίλον καὶ σχεδὸν ἀμέσως ἐνδεδυμένη ἄμεμπτα καὶ κτενισμένη μὲ τὰ χρυσᾶ μαλλιά της κυματίζοντα ὑπὸ τὸ ψάθινον καπέλλον της, μὲ χειρόκτια σουηδικὰ καὶ κίτρινα ὑποδήματα ἡ μὶς Ἔδελ ἐφάνη

—Καλημέρα σας, εἶπε.

Τὸ εἶπε τόσον ξηρὰ καὶ τόσον ψυχρά, ὥστε ὁ κ. Δερβλὲ ἠσθάνθη νὰ ξηραίνωνται εἰς τὸν λαιμόν του ἀπὸ συγκίνησιν τὰ συγχαρητήρια λόγια ποῦ εἶχεν προετοιμάσει διὰ τὴν πρωτοχρονιά.

Σιωπηλοὶ διηυθύνθησαν διὰ τοῦ δάσους πρὸς τὸν πύργον. Ὁ καιρὸς ἦτο ὑγρός, σιωπὴ θλιβερὰ

ἐβασίλευεν, ἥτις καθίστα τοὺς δύο νέους μελαγχολικοὺς καὶ δειλούς. Ἀλλ' εἶχον παρὰ πολὺ προχωρήσει πλέον διὰ νὰ ὀπισθοχωρήσουν καὶ ἀπολαμβάνοντες τὴν περιπέτειαν αὐτήν, ἥτις τοὺς ἐπλησίαζε τὸν ἕνα πρὸς τὸν ἄλλον, δὲν ἐσκέπτοντο πλέον παρὰ τὸν ἥλιον, τὸν ὁποῖον ἔμελλον νὰ ἴδουν ἢ ὄχι, καὶ ἀκουσίως ἐπίστευαν εἰς τὸν οἰωνόν.

Διῆλθον τὸ δάσος καὶ αἴφνης εἶδον προβάλλοντα τὸν φεουδαλικὸν πύργον τοῦ Ἀλασπρέ.

Ἡ μὶς Ἔδελ ἐλαφρῶς δυσπνέουσα ὡς ἐκ τῆς ἀναβάσεως παρετήρει πρὸς τὴν Ἀνατολήν, ὅπου ὁ οὐρανὸς ἦτο ἐρυθρὸς κάτω ἀπὸ σύννεφα ποῦ ὡμοίαζαν τεμάχια βάμβακος.

Θὰ φανῇ ἄραγε; ἠρώτησεν.

Ὁ κ. Δερβλὲ ὕψωσε τὴν κεφαλὴν σκεπτικός.

—Εἶνε πολλὰ σύννεφα, εἶπε μετὰ στεναγμοῦ· φοβοῦμαι, μήπως ὁ ἥλιος μείνῃ σκεπασμένος.

—Ἀ! ἔκαμε, χωρὶς νὰ δύναται κανεὶς νὰ ἐννοήσῃ ἂν ἦτο ἔκφρασις ἐλπίδος ἢ λύπης. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐπέρασε ἐμπρός τους ἕνας λαγός· ἡ Τίγρις ἡ ὁποία ἐπήδα γύρω των παρετήρησε τὸ ζῶον καὶ ἔσπευσε νὰ τὸ κυνηγήσῃ τοῦτο διεσκέδασε τὴν μὶς Ἔδελ, ἰδίως ὅταν εἶδε τὸν σκύλον νὰ ἐπανέρχεται μόνος, διότι ὁ λαγὸς ἐκρύβη ὑπὸ τοὺς θάμνους.

Ὀλίγα βήματα ἀκόμη καὶ εὑρέθησαν τέλος ὑπὸ τὸν πύργον διστάζοντες σχεδὸν πρὸ τοῦ μαύρου κενοῦ, τὸ ὁποῖον ἔχαινεν εἰς τὸ σκότος τῆς γυριστῆς κλίμακος. Παρετήρησε τὸν σύντροφόν της μετὰ δισταγμοῦ.

—Ἐπιθυμεῖτε πράγματι ν' ἀναβῆτε ἐκεῖ ἐπάνω; Νομίζω ὅτι ἀπ' ἐδῶ βλέπομεν ἀρκετὰ καλά.

Ἐκεῖνος τῆς ἔρριψε βλέμμα πλῆρες μομφῆς.

—Φοβεῖσθε μὶς Ἔδελ, αὐτὸ δὲν εἶνε καλόν.

Ἡ λέξις αὐτὴ ἐπρόσβαλε τὴν ὑπερηφάνειάν της καὶ διὰ νὰ τοῦ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν ἐφοβεῖτο τίποτε οὔτε δι' ἑαυτήν, οὔτε διὰ τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἔμελλε νὰ τοὺς ὑποδείξῃ, ἤρχισε ν' ἀναβαίνῃ μετὰ θάρρους τὴν σκοτεινὴν κλίμακα. Ὁ Δερβλὲ τὴν ἠκολούθει. Ἀνῆλθαν ἀρκετὴν ὥραν εἰς τὰ τυφλά, ἀνταλλάσσοντες μόνον λέξεις κοινάς, καὶ αἴφνης τὸ ἰσχυρὸν φῶς τοὺς ἐθάμβωσεν· ἐξῆλθον ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, ὅπου ἡ μὶς Ἔδελ ροδοκόκκινη, ἐξέβαλε κραυγὴν θαυμασμοῦ πρὸ τῆς ἀπεράντου ἐξοχῆς.

Ἀπέραντος κύκλος λειμώνων, πεδιάδων καὶ βουνῶν τοὺς περιεκύκλονε καὶ ἀπὸ μακριὰ σὰν παμμέγιστος καθρέπτης ἐφαίνετο ὁ ὠκεανός. Τὸ δάσος τοῦ Ἀλασπρὲ ἐκυμάτιζε ὑπὸ ὅλους τοὺς τόνους τοῦ πρασίνου.

Τὰ σύνεφα ἐπυρπολοῦντο ἐπάνω εἰς τὸ κατακόκκινον φῶς τοῦ ἡλίου καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τῆς σιωπῆς ἐγεννᾶτο εἰς τὰς ψυχάς των αἴσθημα θρησκευτικὸν γεμάτο ποίησιν. Ἡ μὶς Ἔδελ καὶ ὁ Δερβλὲ εἶχον τὴν ἰδίαν σκέψιν ἐμπρὸς εἰς τὴν αἰωνίαν αὐτὴν ὡραιότητα τῆς φύσεως. Πόσας χιλιάδας τώρα ἔτη τὸ αὐτὸ θέαμα δὲν εἶχε φωτίσει τόσας ψυχὰς καὶ δὲν εἶχε ἀποφασίσει τὴν τύχην τόσων νέων; Ἐσκέπτοντο τὴν ἰδίαν ζωήν τους, τὴν τύχην ἡ ὁποία τοὺς ἔκαμε νὰ συναντηθοῦν· ἀμοιβαῖον προκίσθημα κατεῖχε τὰς ψυχάς των ὅτι ἡ εὐτυχία των ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τὴν ὥραν ἐκείνην.

Διότι χωρὶς νὰ θέλουν νὰ τὸ ὁμολογήσουν ἡ ψυχή των κατεῖχετο ἀπὸ φόβον δεισιδαιμονίας Τὰ πολύχρωμα ἐκεῖνα σύνεφα ὅπου ἐσκέπαζαν τὸν ἥλιον, ἴσως θὰ ἦσαν σημεῖον κακὸν καὶ θὰ κατέστρεφαν τὴν εὐτυχίαν των. Ἀκίνητοι, ἀκουμπισμένοι εἰς τὸν τοῖχον τοῦ πύργου ἐκύτταζαν μὲ ἀγωνίαν.

— Ἀ! ἐφώναξαν οἱ δύω συγχρόνως· ὁ ἥλιος ἐφαίνετο ἀνάμεσα ἀπὸ ἕνα ξέσκισμα τῶν νεφῶν, τὰ ὁποῖα λίγο, λίγο διελύοντο καὶ τοιουτοτρόπως τὸ φωτεινὸν ἄστρο τῆς ἐλπίδος ἔλαμπε λαμπρὸν ἐμπρός των.

— Ἔδελ!....ἐψιθύρισεν ὁ Δερβλέ.

Καὶ τὴν εἶδε ὡραιοτέραν ἐνώπιόν του, συγκινημένην ἀπὸ τὴν χαράν, καὶ εἰς τὰ φωτεινὰ μάτια της ἔλαμπαν δάκρυα εὐτυχίας.

— Κύτταξε, εἶπεν, ὁ οὐρανὸς εἶνε καθαρός!

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀκούσθη ἀπὸ μακριὰ ὁ ἦχος καμπάνας, τὸν ὁποῖον ἀκολούθησεν ἄλλος, καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς σιωπῆς οἱ ἦχοι αὐτοὶ ἦσαν σὰν ὕμνος πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν εὐτυχίαν, ὅπου τοὺς ἐπερίμενε.

Τότε ἀνάμεσα εἰς τὸ θερμὸ ἐκεῖνο φῶς ποῦ ἐστεφάνονε τὰ κεφάλια των μὲ φωτοστέφανον ἡ μὶς Ἔδελ Σίμον ἔδωκε τὸ μικρὸ χεράκι της μὲ σταθερότητα εἰς τὸν κύριον δὲ Δερβλέ. Τὴν ἐπλησίασε καὶ, χωρὶς ἐκείνη ν' ἀντισταθῇ, ἀντήλλαξαν, ἀρραβωνιασμένοι τοῦ Πύργου τῆς Ἀνατολῆς, ἐμπρὸς εἰς τὸν ἥλιον καὶ ὅλον τὸν κόσμον, τὸ πρῶτον φίλημα, τὸν ἱερώτερον ἀρραβῶνα τῶν ψυχῶν.

Paul Margueritte.

Μεταφρ. δος **Εἰρ. Νικολαΐδου**

ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΣΟΛΩΜΟΥ

Χιλιάδες ἦχοι ἀμέτρητοι, πολὺ βαθιὰ 's τὴ χτίση.
Ἡ Ἀνατολὴ τ' ἀρχίναγε κ' ἐτέλειωνέ το ἡ Δύση.
Κάποι ἀπὸ τὴν Ἀνατολή, κι' ἀπὸ τὴ Δύση κάποι.
Κάθ' ἦχος εἶχε καὶ χαρὰ κι' ἀγάπη.

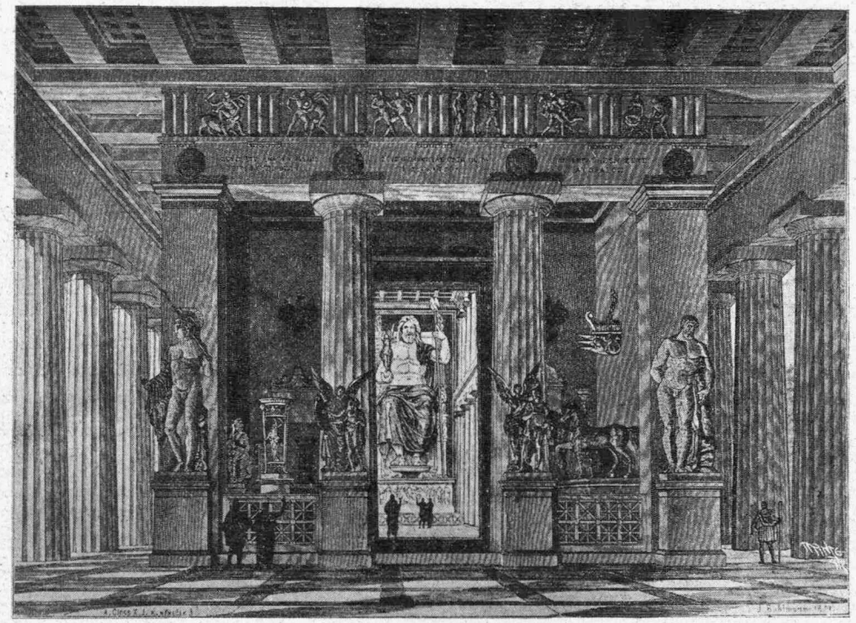

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ ΔΙΟΣ ΤΟΥ ΦΕΙΔΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΑΛΤΙΝ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

Αἱ μαθήτριαι καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης. Ἔπειτα ἡ Ἀσπασία.

Ἀλκιβιάδης. Βλέπετε ὅτι ὅταν θέλω γίνομαι σοβαρός. Ὁ Φειδίας ἔφυγε καὶ χάρις εἰς τὰς ἐπιτηδείας διαδόσεις τῶν φίλων μου κανεὶς δὲν ὑπωπτεύθη ὅτι ἡμεῖς προετοιμάσαμεν τὴν φυγήν του.

Θεοδότη. Καὶ ἐστοίχισεν ἀκριβὰ ἡ ἀπόδρασις αὐτή; Εἶναι ἀληθὲς ὅτι σοῦ ἐστοίχισε πέντε τάλαντα καὶ ὅτι διὰ τόκον μόνον θὰ πληρώσῃς ἕνα τάλαντον εἰς τὸν Ἰουδαῖον τοκογλύφον;

Ἀλκιβιάδης. Ὅτι ἐδανείσθην πέντε τάλαντα εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ὅτι ἡ ἀπόδρασις τοῦ Φειδίου δὲν μοῦ ἐστοίχισεν οὔτε ὀβολόν, εἶναι ἀκόμη ἀληθέστερον.

Μυρτώ. Πῶς αὐτό; Δὲν ἐννοῶ. Ὁ Φειδίας ἐπλήρωσεν ἐξ ἰδίων του;

Ἀλκιβιάδης. Ὄχι. Κάτι καλλίτερον καὶ ὡραιότερον, παιδιά μου. Κάτι ποῦ μὲ ἔκαμε νὰ συγκινηθῶ τόσον, ὥστε νὰ δακρύσω. Καὶ ξεύρετε ἂν ἐγὼ ἐπιτρέπω εἰς τὰ μάτιά μου τοιαύτας ἀταξίας, αἱ ὁποῖαι τὰ κοκκινίζουν, τὰ ἀσχημένουν καὶ καταστρέφουν τὴν γοητείαν τοῦ βλέμματος.

Θεοδότη. Ἐσὺ ἐδάκρυσες; Ἐσὺ ὁ ἐγωϊστής, ὁ πάντοτε γελῶν καὶ περιπαίζων, ἀκόμη καὶ ὅταν ὅλοι κλαίουν.

Ἀλκιβιάδης. Ἐγὼ ἐδάκρυσα. Διὰ μίαν φορὰν εἰς τὴν ζωήν μου τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος δὲν εἶναι πολύ. Λοιπὸν ὁ πλοίαρχος, ὅταν ἔμαθεν ὅτι ἔσωζε τὸν Φειδίαν, ἠρνήθη νὰ δεχθῇ χρήματα. Ἀρκετή μοῦ εἶναι ἡ δόξα ὅτι σώζω ἕνα ἀπὸ τοὺς μεγαλητέρους ἄνδρας τῆς Ἑλλάδος, ἀπήντησεν ὑπερήφανος εἰς τὸν Ἀγοράκριτον.

Μυρτώ. (σκουπίζουσα τὰ μάτια της). Εὖγε ὡραῖα! Θὰ ἤθελα νὰ φιλήσω τὸν ἄνθρωπον αὐτόν.

Ἀλκιβιάδης. (ὁρμᾷ καὶ τὴν ἐναγκαλίζεται). Φίλησε ἐμὲ καὶ κάμνει τὸ ἴδιον. Τὸ δέρμα μου εἶναι ἁβρότερον καὶ τρυφερώτερον ἀπὸ τὸ ἰδικόν του καὶ γύρω μου σκορπίζεται λεπτὸν ἄρωμα ἴων.... Ἐκεῖνος ἦτο χονδράνθρωπος, ἀγοραῖος, μὲ τὸ πρόσωπον τριχωτὸν καὶ χονδροειδέστατον.

Μυρτώ. Ἀνόητε. Νομίζεις ὅτι τὰ μῦρα καὶ τὰ ἀρώματά σου μὲ συγκινοῦν. Ἀλλ' ἂς ἔχῃς χάριν εἰς τὴν καλὴν εἴδησιν ποῦ μᾶς ἔφερες.

Ἀλκιβιάδης. Καὶ ἀκόμη δὲν ἐτελείωσα τὰς καλὰς εἰδήσεις. Λοιπὸν ὁ Φειδίας εὑρίσκεται εἰς τὴν Ὀλυμπίαν, ὅπου τοῦ ἀνετέθη νὰ κατα-

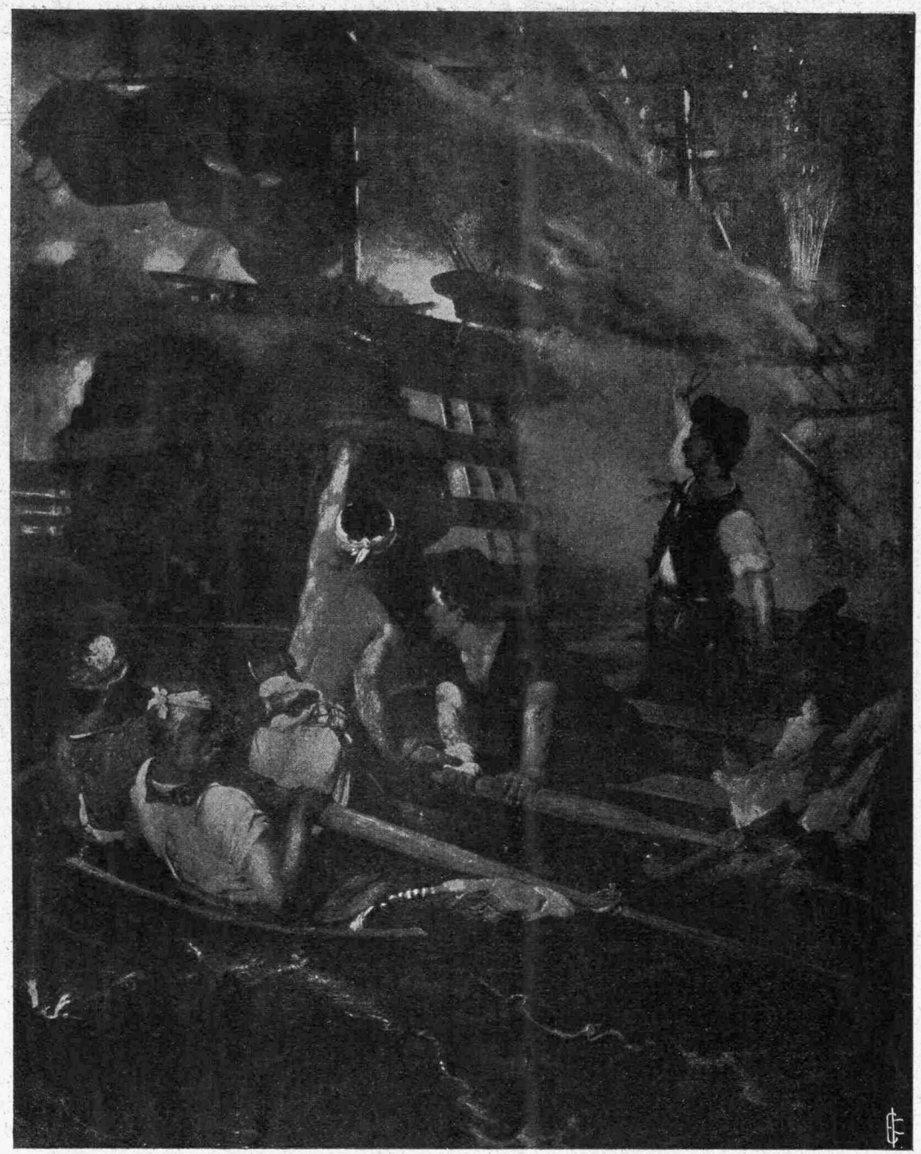

Η ΠΥΡΠΟΛΗΣΙΣ — *ὑπο Ν. Λύτρα*

σκευάσῃ τὸ ἄγαλμα τοῦ Διός. Ἐκεῖ τὸν ἐδέχθησαν ὡς ἄλλον θεὸν καὶ αἱ τιμαὶ καὶ ὁ πλοῦτος βρέχουν γύρω του εἰς χρυσὸν.. ..

Θεοδότη. Βλέπετε ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι πολιτίζονται. Ὅτι ἀναγνωρίζουν καὶ ἀμοίβουν πλούσια τοὺς μεγάλους τεχνίτας καὶ ὅτι ἐπωφελοῦνται ἀπὸ τὰς μωρὰς ἔριδας τῶν Ἀθηναίων διὰ νὰ καλλωπίζουν τὴν χώραν των. Θὰ ἰδῆτε ὅτι πολὺ γρήγωρα ἡ ἱερὰ Ἄλτις θὰ ὑπερβῇ τὴν Ἀκρόπολιν εἰς πλοῦτον ναῶν καὶ ὡραίων θεῶν καὶ θαυμασίων ἔργων τέχνης. Ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Φειδίου ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἶναι τὸ πρῶτον τραῦμα κατὰ τῆς τέχνης, κατὰ τῆς ὑπεροχῆς τῶν Ἀθηνῶν, κατὰ τῆς δόξης τοῦ Περικλέους.

Ἀλκιβιάδης. Ἡ δόξα τοῦ Περικλέους εἶναι μεγάλη καὶ κραταιά, διότι ὁ Περικλῆς εἶναι ὁ μεγαλοφυέστερος μεταξὺ ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Ἡ δόξα τοῦ Περικλέους ἔχει τὰς πηγάς της εἰς τὴν ὡραιότητα καὶ εἰς τὸ μεγαλεῖον τοῦ πνεύματος καὶ δὲν φοβεῖται νὰ σκιασθῇ ἀπὸ ἀνθρώπους αἱμοβόρους καὶ ἀγροίκους.

Θεοδότη. Ἡ δόξα ἀνήκει εἰς τοὺς δυνατούς, Ἀλκιβιάδη, καὶ φοβοῦμαι ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι διῃρημένοι, ὅπως εἶναι σήμερον, μὲ τόσον πάθος καὶ μὲ τόσον μῖσος ἔπαυσαν πλέον νὰ εἶναι δυνατοί. Ἔπειτα βλέπεις ὅτι οἱ ὀλιγαρχικοὶ σπαρτιατίζουν τόσον, ὥστε νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἐδυσκολεύοντο νὰ φέρουν καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ἀκόμη τοὺς Σπαρτιάτας, ἀρκεῖ νὰ κατέρριπταν τὸν Περικλέα εἰς τὴν κοινὴν ὑπόληψιν. Δὲν βλέπεις πῶς σιγά, σιγὰ διασποῦν τὴν συμμαχίαν καὶ πῶς οἱ Μεγαρεῖς, οἱ ἔως χθὲς φίλοι μας....

Μυρτώ. Εἰς αὐτὸ πταίει ὁ Ἀλκιβιάδης μὲ μὲ τοὺς ἔρωτάς του τοὺς τρελλοὺς καὶ τὰς ἀπαγωγάς του.

Ἀλκιβιάδης. Ὁ ἔρως, κορίτσι μου, εἶναι πάντα τρελλός. Μὴ λέγῃς λοιπὸν ἀνοησίες. Εἶναι καὶ τυφλὸς ἀκόμη, διότι ἄλλως δὲν θὰ ἐννοοῦσα πῶς κάποια γνωστή μου, πολὺ πατριῶτις καὶ πολὺ φρόνιμη ἔχει ἐρωτευθῆ τὸν νεαρὸν ἐκεῖνον καὶ ἀρειμάνιον Λάκωνα, τὸν ὁποῖον ὡς λέγουν αἱ κακαὶ γλῶσσαι, εἶναι ἀποφασισμένη νὰ κάμῃ καὶ σύζυγόν της.

Μυρτώ (θυμωμένη). Κατάπιε τὴν γλῶσσαν σου, φλύαρε, διὰ νὰ μὴ λέγῃ μωρίες καὶ νὰ μὴ συκοφαντῇ.

Ἀλκιβιάδης. Ὤ! Ὤ! τὴν γνωρίζεις λοιπὸν καὶ σὺ τὴν ὡραίαν αὐτήν, Μυρτώ, δι' αὐτὸ ὀργίζεσαι ὅτι τὸ μυστικόν της ἀπεκαλύφθη.

Φαντάσου πῶς ὁ ἔρως τὴν ἔχει τυφλώσει, ὥστε νὰ ἀποφασίσῃ νὰ ζήσῃ τὴν σκληρὰν ζωὴν τῶν γυναικῶν τῆς Σπάρτης, αἱ ὁποῖαι τρέφονται μὲ τὸ μαυροζοῦμι ἐκεῖνο τὸ ξυνόπικρο, ποῦ μυρίζει σκόρδα καὶ καίει τὸν οὐρανίσκον καὶ τῶν χυδαιοτέρων ἀκόμη.

Μυρτώ. Εἶναι ψέματα ὅλα αὐτά. Ὁ Λάκων ἀγαπᾶ τὴν μικρὰν ἀκόλουθον τῆς Ἀσπασίας, νά, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ εὐτυχής, διότι θὰ ἐπιστρέψῃ ὡς λέγει, εἰς τὴν πατρίδα της, ὅπου αἱ γυναῖκες εἶναι σεβασταὶ καὶ ἔχουν τὰ αὐτὰ μὲ τοὺς ἄνδρας δικαιώματα.

Θεοδότη. Ὁ Λάκων δὲν εἶναι τῆς τάξεώς μας καὶ δὲν ἠμποροῦσε, τραχὺς καὶ σκαιός, ὡς εἶναι, νὰ ἀρέσῃ εἰς καμμίαν ἀπὸ ἡμᾶς. Ἴσως θὰ ἦτο καλλίτερα νὰ εἴμεθα ὀλιγώτερον χαϊδευμέναι αἱ Ἀθηναῖαι καὶ περισσότερον σεβασταί. Καὶ ἴσως ἂν ὑπανδρευώμεθα μερικαὶ ἀπὸ ἡμᾶς Λάκωνας, θὰ κατωρθώνομεν νὰ μετριάσωμεν τὸ μῖσος τῆς Σπάρτης ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν.

Ἀλκιβιάδης. Βλέπω ὅτι τὸ μικρὸ αὐτὸ κεφαλάκι ἔχει μέσα του ὁλόκληρον πρόγραμμα πολιτικοῦ συστήματος. Κρῖμα ποῦ δὲν ἠθέλησες νὰ γίνῃς γυναῖκα μου, Θεοδότη. Ὡρισμένως οἱ δρῶ μας θὰ κατωρθώναμεν νὰ ἀδελφώσωμεν καὶ συμφιλιώσωμεν τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρον καὶ θὰ ἐγινόμεθα οἱ μεγάλοι ἄρχοντες καὶ παντοκράτορες τοῦ κόσμου. Εἶναι πάντοτε καιρός, Θεοδότη, νὰ ἀποφασίσῃς. Κάμε τὸ διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος.

Θεοδότη. Ἐσὺ θὰ ὠφελήσῃς ποτὲ τὴν πατρίδα σου! Εἶναι τρέλλα καὶ νὰ τὸ σκέπτεται ἀκόμη κανείς. Οἱ τρελλοὶ συντρίβουν ὅ,τι τύχει εἰς τὰ χέρια των, ὅσον πολύτιμον καὶ μεγάλο καὶ ἂν εἶναι. Ἐὰν εἶχα τὴν δύναμιν τῆς Ἀσπασίας καὶ σὲ ἐβοηθοῦσα εἰς τὸ μέλλον νὰ γίνῃς ἄρχων, βεβαίως θὰ ἔβλαπτα τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Ἑλλάδα ὅλην.

Ἀλκιβιάδης. Μὲ γυναῖκα ὡς ἐσέ, θὰ ἐγινόμην ἐπὶ τέλους σοβαρὸς καὶ φρόνιμος. Ἢ μήπως πιστεύῃς ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Κλινίου ἐγεννήθη τόσον ὡραῖος καὶ τόσον πλούσιος, χωρὶς νὰ προορίζεται ἀπὸ τοὺς θεοὺς διὰ τίποτε μεγάλο....

Μυρτώ. Διὰ τὴν Ἱππαρήτην, τὴν κόρην τοῦ Ἱππονίκου. Θὰ ἑνώσετε τὰ πλούτη σας καὶ θὰ καταπλήξετε τὸν κόσμον μὲ τὴν πολυτέλειαν σας. Μήπως δὲν εἶναι καὶ αὐτὸ μεγαλεῖον! θὰ ἐνδυθῆτε καὶ οἱ δύω μὲ χιτῶνας καὶ μὲ πέπλους πλεγμένους ἀπὸ μαργαριτάρια καὶ θὰ στολίσετε τὸ σπῖτι σας μὲ ἀγάλματα τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Ἀλκαμένους. Θὰ μεταφέρετε τὴν θάλασσαν τοῦ Φαλήρου γύρω εἰς τὸ Μέγαρον σας, τὸ ὁποῖον θὰ ὑψώσετε μέσα εἰς πλαίσιον κρεμαστῶν κήπων, καὶ οἱ ξένοι ὅταν θὰ μεταβαίνουν εἰς τὴν Ἱερὰν Ἄλτιν θὰ ἔρχωνται καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας διὰ νὰ ἐπισκέπτωνται τὴν

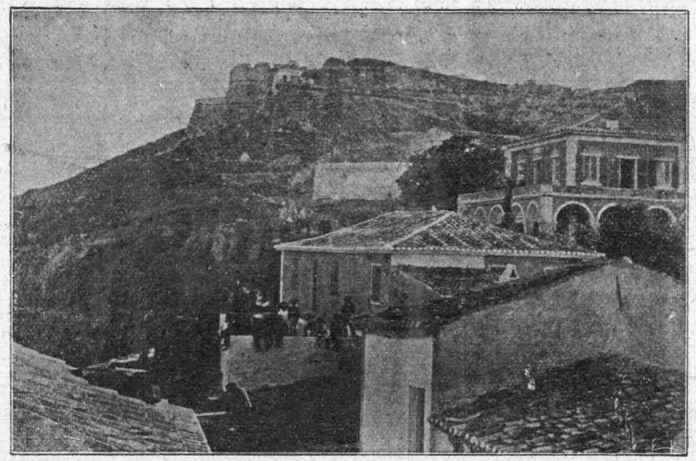

ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΧΑΛΕΩΣ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ἀκρόπολιν καὶ τὸ Μέγαρόν σας..... Ἰδοὺ ἡ δόξα ἡ προσιτὴ εἰς ἐσέ . . . . .

Ἀλκιβιάδης. Εἶναι ἴσως ἡ ὡραιοτέρα καὶ ἡ πλέον ποιητική. Μοῦ ἔδωκες μίαν καλὴν ἰδέαν, Μυρτώ, καὶ ἂν ἡ Θεοδότη ἐξακολουθήσῃ νὰ ἀρνῆται τὸν ἔρωτά μου ὡρισμένως θὰ νυμφευθῶ τὸ Ἱπαρήτιον. Ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ κρύψω τὴν νέαν Μεγαρίτιδα, τὴν ὁποίαν ὁ Περικλῆς ζητεῖ μετ' ἐπιμονῆς νὰ ἀποστείλω εἰς Μέγαρα, εἰς τὸν γέροντα κύριόν της. Αὐτὸ δὲν θὰ γίνῃ ποτέ. Ὁ Ἀλκιβιάδης δὲν θὰ εἶναι τόσον ἄνανδρος, ὥστε νὰ παραδώσῃ μίαν γυναῖκαν νέαν καὶ ὡραίαν, ἔστω καὶ μίαν μόνον ἡμέραν, ἂν τὴν ἀγάπησεν, εἰς ἕνα γέροντα ἄθλιον καὶ τυρανικόν.

Θεοδότη. Ναί. Ἀλλ' ἠξεύρεις ὅτι ἀπειλοῦνται πόλεμοι καὶ καταστροφαὶ διὰ τὴν τρέλλαν σου αὐτήν. Εἰξεύρεις ὅτι ὑπάρχει καὶ συνωμοσία ἀκόμη τῶν Μεγαρέων ἐναντίον μας καὶ ὅτι ἀπειλοῦν νὰ ἀπαγάγουν ὄχι μίαν, ἀλλὰ δύω, τρεῖς ἀπὸ ἡμᾶς, τὰς μαθητρίας τῆς Ἀσπασίας, ἡμᾶς αἱ ὁποῖαι ζῶμεν ὑπὸ τὴν στέγην αὐτὴν τοῦ Περικλέους.

Ἀλκιβιάδης. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀπειλαὶ καὶ διαδόσεις τῶν ἐχθρῶν τῆς Ἀσπασίας.

Θεοδότη. Ὅλα αὐτὰ ἠμποροῦν νὰ πραγματοποιηθοῦν, ἐὰν ἐπιμένῃς νὰ κατακρατῇς τὴν ὡραίαν Μεγαρίτιδα. Ἐπίστρεψέ την εἰς τὸν κύριόν της, μὲ ἕνα γενναῖον ποσόν, ὥστε νὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἐλευθερίαν της.

Ναυσικὰ ἡ Φιλάρχαιος

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ κ. ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Β'.

Καὶ λοιπὸν ποῦ μᾶς γίνετ' αἰσθητὴ ἡ δύναμη τῆς νέας γυναίκας; ἀπὸ ποῦ κυρίως τὴν ἀναγνωρίζουμε; Οἱ ψυχολόγοι μᾶς λένε πῶς κάποιο ἐξαιρετικὸ βάθος τοῦ ἀνθρώπου δὲν ξεφανερώνεται πάντα καὶ παντοῦ σὲ κάθε περίσταση, μὰ ἔξαφνα καὶ στὶς πιὸ σημαντικὲς καὶ στὶς πιὸ κρίσιμες περιπέτειες τῆς ζωῆς του. Ἀπὸ τὸ νόμο τοῦτο μᾶς λένε πῶς ὠφεληθήκανε πολὺ κάποιοι νατουραλίστες λογογράφοι τοῦ γερμανικοῦ θεάτρου ἀπὸ τὴ σχολὴ ποὺ τὰ θεμέλια της βάζει ἡ «Λουΐζα Μύλλερ» τοῦ Σίλλερου καὶ ἁπλώνεται ὡς τὰ χρόνια τοῦ Χάουπτμαν. Ἡ Μαρία Μύρτου κάτου ἀπὸ τὸ ὡραῖο της τὸ πρόσωπο κι' ἀπὸ τὸ ἐργατικό της χέρι, κρύβει μιὰν ἀσύγκριτη θέληση. Ἡ δύναμη τούτη πρωτοδείχνεται στὴν ἀπόφασή της νὰ φύγῃ· ἀμέσως νὰ φύγῃ μακριὰ ἀπὸ τὸν ἀνάξιο. Μέτρησε μονομιᾶς τὸ βυθὸ ποὺ κιντύνευε νὰ πέσῃ· κι ἀντὶ τὴν ὥρα ἐκείνη νὰ λιγοθυμήσῃ, κ' ὕστερα νὰ παρατήσῃ τὸν ἑαυτό της στὴν ἀμοιριὰ τῆς γυναίκειας της σκλαβιᾶς καὶ νὰ ξεπέσῃ σὲ ἀνώφελες διαμαρτυρίες καὶ σὲ γκρίνια παντοτινή, ἔφυγε γοργά, ἥσυχα σχεδόν· τράβηξε κατὰ τὴ χώρα τοῦ θετικοῦ ὀνείρου της· βρέθηκε στὴν Ἀμερική. Ἡ γυναίκα τούτη προτοῦ νὰ μᾶς δειχτῇ στὸ δρᾶμα, πρωτοστάτησε ξηγημένη σὲ ὅλο της τὸ πλάτος μέσα στὸ μυθιστόρημα τῆς

«Χειραφετημένης». Θὰ ἔπρεπεν ἐδῶ, ἂν τὸ εἶχα πρόχειρο, νὰ σοῦ ξαναδιαβάσω τὸ ἄρθρο ποὺ βάλθηκε στὸ «Ἄστυ» γιὰ τὴ «Χειραφετημένη» τὸ Μάη τοῦ 1900. Μὰ ξεσπᾷ στὸ δρᾶμα καὶ δείχνεται μὲ ὅλη της τὴ σημασία ἡ χαραχτηριστικὴ τούτη θέληση στὴν τέταρτη πράξη, στὸ συναπάντημα, ὕστερ' ἀπὸ χρόνια, τῆς γυναίκας μὲ τὸν ἄντρα. Βέβαια· κι ἄλλη γυναίκα μὲ κάποιαν ἀπόφαση θὰ μποροῦσε νὰ τὸν ἀφήση τὸν ἄντρα της, μὰ μόνο δραματικὴ ἡρωΐδα θὰ φέρνουνταν πρὸς ἐκεῖνον καθὼς τοῦ φέρθηκε στὸ τέλος ἡ Μαρία. Τὸ τελευταῖο της συναπαντημα μὲ τὸν Κώστα καὶ ἡ ἄρνησή της νὰ τὸν ξαναδεχτῇ καὶ νὰ τὸν ἀνταμώση μὲ τὸ παιδί του εἶναι γιομάτη ἀπὸ τραγικὴ ἁπλότητα καὶ ὑψώνεται ἴσα μὲ τὸν οὐρανὸ τῆς θυσίας. Ἡ τελευταία πράξη, καθὼς ἔρχεται στερνή, σφραγίζει τὸ ἔργο, καὶ τοῦ δηλώνει τὸ νόημά του, καὶ δείχνει τὸ δρόμο ποὺ τραβᾷ ὁ θηλυκός του συγγραφέας πέρα κι ἀπ' ὅσα ὑπαγορεύει μιὰ γυναίκεια θηλυκὴ καρδιά.

Μᾶς φέρνει τὴν καταστροφὴ στὸ δρᾶμα, ὕστερ' ἀπὸ τὴ χαρούμενη περιπέτεια τῆς ὀλυμπιακῆς νίκης τοῦ ἀκριβογιοῦ, καὶ μᾶς ἐκδίδει σὰ μιὰ δικαστικὴ ἀπόφαση, σύμφωνα μὲ τὰ προστάσματα ἑνὸς νόμου, ποὺ βλέπει πρὸς ἕνα μακρυσμένο ἀκόμα τέλος μιᾶς κοινωνικῆς ἀναγέννησης. Ὅμως ὅ,τι δὲ μ' εὐχαρίστησε πολὺ ἀπὸ τὴν ὡραία τούτη καὶ σημαντικώτατη πράξη εἶναι οἱ λυρικοὶ χαιρετισμοὶ οἱ σκορπισμένοι πρὸς τὴν Ἀθήνα καὶ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴ γῆ, ποὺ πανηγυρίζουν τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες τοῦ 1896. Δὲ μπορῶ νὰ ξεχάσω τὴν ἀκράταγη αἰσιοδοξία ποὺ μᾶς εἶχε παλαβώσει ὅλους μας, τὴν παιδιάτικη ξιπασμάρα μας ὅλων ποὺ εἴχαμε πιστέψει πὼς τὴν ἀναστήσαμ' ἐμεῖς τὴν ἀρχαία ὀμορφιά, καὶ πὼς ἡ Εὐρώπη τελειωτικὰ πιὰ κρεμασμένη ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ Λούη, ποὺ προφητικὰ τὰ χαιρέτισε ὁ Καρκαβίτσας, δὲ θὰ ἔκανε πιὰ τίποτ' ἄλλο, παρὰ νὰ χάσκη μπροστά μας καὶ νὰ μᾶς προσκυνᾷ. Ἀφέλειες ἀνίδεων λαῶν καὶ ξεπεσμένων Τὴν ἀπάντηση μᾶς τὴν ἔδωκε ὁ πόλεμος τοῦ 1897. Ἡ τελευταία πράξη τῆς «Νέας Γυναίκας» εἶναι κάπως περισσότερο παρ'ὅσο πρέπει λιβανισμένη ἀπὸ τὸν ὀλυμπιακὸ ἐνθουσιασμό. Ὕστερ' ἀπὸ τὴ γνώση ποὺ μᾶς ἔφερε τὸ περπάτημα τοῦ καιροῦ τὰ λαμπρόλογα καὶ πανηγυρικὰ ξεφωνήματα τῆς μητέρας, ὅσο κι ἂν στέκουνται ψυχολογικὰ ξηγημένα ἀπὸ τὴ χαρὰ γιὰ μιὰ τέτοια νίκη τοῦ παιδιοῦ της, ἀναθρεμμένου στὸ νέο κόσμο ἑλληνικώτερα παρ' ὅσο θἀναθρέφοταν στὴν ἴδια τὴν Ἑλλάδα, μὲ περιχύσανε μὲ κάποια κρυάδα καὶ μὲ κάμανε νὰ στοχαστῶ πὼς τὰ μάτια τῆς νέας γυναίκας, θολωμένα ἀπὸ τὴ στοργὴ τοῦ παιδιοῦ κι ἀπὸ τὸν πόνο τοῦ ἄντρα, δὲ φτάσαν ἀκόμα ἴσα μὲ τὸ ξαγνάντεμα τῶν ἀπόμακρων ἀνησυχαστικῶνε σημαδιῶν πέρα στ' ἀκροούρανα. Μὰ τό, κατὰ τὴ γνώμη μου, παραστράτισμα τοῦτο, ἐπηρεάζει πιὸ πολὺ τὴ φιλοσοφία ἢ καὶ τὸ ὕφος μέσα στὸ ἔργο τοῦτο, παρὰ τὴν κυρίως δραματική του ἀξία. Τὸ δρᾶμα δὲ γγίζεται ἀπὸ τέτοια ὅλως διόλου δεύτερα στὴ γραμμὴ ψεγάδια. Ἡ θέληση τῆς Μαρίας μᾶς δίνει μιὰ λύση ἀπὸ τὶς πιὸ αὐστηρές, ἀπὸ τὶς πιὸ λογικές, ἀπὸ τὶς πιὸ τραγικές. Ἡ παρουσία στὴν τελευταία πράξη τοῦ Κώστα Μεμιδὼφ συγκινεῖ βέβαια τὴ γυναίκα του, καὶ νοιώθεις πὼς μέσα στὰ κρύφια τῆς καρδιᾶς της δὲν ἔπαψε νὰ αἰσθάνεται γιὰ κεῖνον κάτι. Μὰ ἐμένα ὁ κύριος αὐτὸς δὲ μὲ συγκινεῖ.

Πίσω ἀπὸ τὸ ταπεινὸ παρουσίασμα τοῦ μετανοιωμένου καὶ σὰ συντριμμένου ψαρότριχου πατέρα σὰ νἄνοιωσα κάποιο ξέπασμα καὶ κάποια ἄλλη ἀνειλικρίνεια ἀνθρώπου, τραβημένου πιὸ πολὺ ἀπὸ ζήλεια παρὰ ἀπὸ ἐξαγνισμό. Ἴσως πολὺ περισσότερο παρ' ὅσο κοίταζε νὰ πείση τὴ γυναίκα του γιὰ τὰ βάσανά του, πολεμοῦσε νὰ γελάση τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του. Ὕποπτος καὶ τότε ὁ Κώστας Μεμιδώφ. Μὰ ὅτι κι ἂν εἶναι, ἡ Μαρία στέκει ἀγνάντια του, μαζὶ μαρτυρημένη στοργὴ καὶ ἀσάλευτη δικαιοσύνη. Ὄχι. Ὁ Κώστας Μεμιδὼφ δὲν πρέπει νὰ συχωρεθῇ, δὲν πρέπει νὰ ξανασταθῇ σὰν ἄντρας στὸ πλευρὸ τῆς γυναίκας του· δὲν πρέπει νὰ τοῦ δοθῇ τὸ παιδί του, ὅσο κι ἂν τὸ ποθεῖ. Τίποτε δὲ μᾶς πείθει πὼς δὲν εἶναι κατὰ βάθος ὁ ἴδιος ὁ ἄνθρωπος. Μὰ κι ἂν τὸν ἄλλαξεν ὁ καιρὸς καὶ ἡ κούραση τὸν ἁμαρτωλό, ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ὑπάρχει μιὰ πληρωμὴ τῶν ἔργων μας· καὶ ἡ πληρωμὴ τούτη, καθὼς μᾶς τὸ διδάσκει ἡ θετικὴ ἀντίληψη τῶν ἀδυσώπητων νόμων τῆς ζωῆς, βρίσκεται στὸν κόσμο τοῦτο ἐδῶ, καὶ πουθενὰ ἀλλοῦ Καὶ τὸ κάτου κάτου τῆς γραφῆς ὁ Κώστας Μεμιδὼφ εἶναι τὸ παράδειγμα τῆς ἀντρίκειας ἀλαφρομυαλιᾶς καὶ ψωροπερηφάνιας, ἐκεῖ ποὺ ἡ Μαρία Μύρτου μᾶς παρουσιάζεται σύμβολο τῆς νικήτρας κ' ἐκδικήτρας γυναίκας καὶ μαζὶ τῆς ἀποφασιστικὰ φιλόστοργης μητέρας. Ὄχι, φίλε μου, τὸ ἔργο τοῦτο εἶναι ἀληθινὸ δρᾶμα, ποὺ βάρεσε στὸ σημάδι, καὶ ποῦ συνεχίζει καὶ τονώνει τὴν κοινωνικὴ καὶ λυτρωτικὴ ἐργασία τοῦ συγγραφέα της· ἐργασία ποὺ μιὰ μέρα θὰ λογαριαστῇ, σὰν κάτι τι ξεχωριστό, μέσα στὴν ἱστορία μας ἐδῶ τῆς γυναίκειας πνευματικῆς ἐνέργειας καὶ χειραφεσίας.

⁂

Αὐτὰ ἀπάνου κάτου ἀντιπαρατήρησα τοῦ κριτικοῦ σας, ἀγαπητὴ Κυρία· καὶ ἡ δὲ θέλησε ἢ δὲν τόλμησε νὰ μοῦ ἀντιμιλήση. Μπορεῖ καὶ νὰ τὸν ἔκαμα νὰ τὸ συλλογιστῇ. Τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς εὐκολώτερα θὰ συμφωνούσαμε οἱ συζητητὲς, ἂν προσέχαμε πιὸ πολὺ στὰ λόγια τῶν ἄλλων καὶ πιὸ λίγο στὰ δικά μας. Στὰ λόγια τοῦτα βλέπετε τὴν ἐντύπωσή μου, ἴσως πρόχειρη καὶ ἀτελῆ. Στὴν πρώτη πράξη τὸ σπίτι τοῦ Εὐρωπαίου ἀνατολίτη Μεμιδὼφ μὲ τὴ λάμψη του, μὲ τὸ θόρυβό του, μὲ τὰ χάλια του γοργοδειγμένο, κ' ὕστερα μὲ τὸ ξεσκέπασμα τοῦ γάμου τοῦ Κώστα, ποῦ τὸ δέρνει σὰ χαλαζόβροχο. Στὴ δεύτερη πράξη ἡ φωλιὰ τῶν νιόνυφων καὶ ταργαστῆρι τοῦ ζωγράφου· ἡ χαρὰ τοῦ ὡραίου τώρα καὶ μαζὶ τὸ φοβέρισμα κάποιου αὔριο ἀγνώριστου καὶ σκοταδεροῦ. Στὴν τρίτη. Μέσα στὰ βρόχια τῆς πεθερᾶς τὸ μπλέξιμο τῆς τρυγόνας. Τὸ ξανακύλημα τοῦ γαμπροῦ. Ἡ Δαλιδᾶ. Ἡ ἀπόφαση. Στὴν τέταρτη πράξη: Τὸ φανέρωμα τῆς νέας γυναίκας. Ἡ νίκη καὶ ἡ θυσία. Ἡ κατᾳδίκη. Ἡ Νέμεση Οἱ σκηνὲς τοῦ ἔργου σας ξετυλίγονται κανονικὰ καὶ σχεδὸν ἀπέριττα. Μὰ νομίζω πὼς ἑρμηνεμένες προσεχτικώτερα καὶ κάπως πιὸ λεπτὰ ἀπὸ δεξιώτερους ἠθοποιοὺς, παρ' ὅσο ποὺ παιχτήκαν τὴ βραδυὰ πού τὸ εἶδα (χωρὶς νάδικήσω τὸ αἰσθαντικὸ καὶ ἐκφραστικὸ παίξιμο τῆς δος Κοτοπούλη καὶ τὴν εὐγενικὴ καὶ φροντισμένη τέχνη τοῦ κ. Παπαγεωργίου) θὰ δείξουνε καθαρότερα τὴν ἀξία τους. Ἡ γλῶσσα τοῦ ἔργου σας, καὶ στὴ γραμματική της καὶ στὸ ὕφος, μᾶς θυμίζει πὼς ὁ γραφτὸς λόγος ὡρισμένων πεζογράφων μας καὶ ἀπὸ τοὺς πιὸ καλοὺς, προτοῦ νὰ χτιστῇ γενικὰ καὶ τελειωτικὰ ἀπάνου στὰ θεμέλια τῆς δημοτικῆς γλώσσας, καὶ προτοῦ ξεκολλήση ὁλότελα ἀπὸ τὴ σκλαβιὰ τῆς καθαρεύουσας, ἔχει νὰ περάση ἀκόμα γιὰ καιρὸ δρόμους καὶ σταθμούς. Λόγοι συντηρητικῆς ἀφορμῆς καὶ κάπως πραχτικῆς γνώμης δὲ θὰ λείψουν νὰ κρατήσουν ὅπως ὅπως τὸ τρεμοσάλεμα τοῦτο. Τὴ δείχνετ' ἐσεῖς ἔντονα τὴ νομαδικὴ τούτη κατάσταση τῆς γλώσσας. Ὅλοι μας οἱ γλωσσικοὶ νεωτεριστὲς πάντα κάπως διστάζουμε κι ἀπὸ κάπου φυλαγόμαστε. Μὰ οἱ δισταγμοὶ τοῦτοι καὶ οἱ ἐπιφύλαξες δείχνουνται σὲ ἄλλους πιὸ κανονισμένα καὶ πιὸ ἁρμονικὰ κι' αὐτές, καὶ σὲ ἄλλους πιὸ ἀτομιστικὰ καὶ πιὸ ἀφρόντιστα. Μὰ σὰ νὰ πιστεύουμε ὅλοι μας πὼς τὸ θέατρο διωρίστηκε γιὰ νὰ καθιερώση ὁριστικὰ στῶν πολλῶν τὸ νόημα τὴν ἀληθινή μας γλῶσσα. Μέσα στὸ ἔργο σας ἡ γλωσσικὴ ζωὴ ποὺ μερικοὶ ἀγωνιζόμαστε νὰ τὴν ἀναδείξουμε ξεκαθαρισμένη ἀπὸ τὰ λογῆς φτιασιδώματα τοῦ ἀσυμμόρφωτου πρὸς τὴν ἰδέα μας δασκαλισμοῦ, ἡ ζωὴ τούτη πότε φαίνεται ἀβίαστη καὶ καθαρή, καὶ πότε μισοπνίγεται σ' ἕνα ἀνακάτωμα, ποὺ ὅσο καὶ ἂν δὲν ἐνοχλῇ τοὺς πολλούς, ἐμένα πιὰ σὰ νὰ μὴ μ' εὐχαριστῇ, καὶ σὰ νὰ μὴ μοῦ φαίνεται πιὰ ἀπαραίτητο μὲ τὴν προκοπὴ ποῦ πῆρε, λίγο λίγο, ἡ γλωσσική μας ἡ συνείδηση. Ἂν ἤτανε ἡ φροντίδα μόνο γιὰ γραμματικὰ κοιτάματα, δὲ θὰ μιλοῦσα ἐδῶ, ὅσο σπουδαῖο κι ἂν τὸ θεωρῶ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Φοβᾶμαι πὼς κάπου κάπου ἡ ἴδια ἡ ἡρωΐδα σας, μὲ ὅλη της τὴ καθάρια δειγμένη ψυχή, ἐκεῖ ποὺ δείχνεται καμμιὰ φορὰ σὰ νὰ παρασέρνεται ἀπὸ κάποια ρητορικὴ ἐπίδειξη πιὸ πολὺ κι ἀπ' ὅ,τι πρέπει, δὲν εἶναι πὼς τὴ στιγμὴ ἐκείνη δὲν αἰσθάνεται γερά, καὶ μήτε ποὺ εἶναι παραπανιστὰ τὰ λόγια της· εἶναι ἡ γλωσσικὴ μορφὴ καὶ ὄχι ἡ οὐσία τῶν λό-

ΤΟ ΑΚΡΩΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

γων ποὺ τοὺς δίνει τότε ἕνα κάποιο φτιάσιμο — πῶς νὰ τὸ πῶ! — ποῦ ἀδικεῖ τὴν ἡρωΐδα. Τὴν παρατήρηση τούτη σᾶς σημειώνω ὅλως διόλου παραπανιστὰ ἐδῶ πέρα, μὲ κίντυνο νὰ θεωρηθῶ κάπως σκολαστικός. Δὲ θὰ τὸ ἔκανα, ἂν δὲν ἤξερα, πὼς ἀνίσως τὸ κοντύλι σας ἔχει λόγους καὶ μπορεῖ καὶ ἀρκετὰ βάσιμους, γιὰ νὰ τοῦ φτάνῃ ἡ συνηθισμένη καὶ ἁπλούστερη κ' ἐλεύτερη καθαρεύουσα, μολαταῦτα πολὺ καλὰ νοιώθει καὶ τιμᾶ μὲ τὸ παραπάνου τὶς προσπάθειες κάθε ἄξιου δημοτικιστὴ· καὶ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ πόσο εὔγλωττα καὶ γνωστικὰ καὶ γενναῖα στὶς ντροπὲς τῶν Ὀρεστειακῶν ὑψώθηκε ἡ φωνή σας.

Τὸ πρῶτο ἀπ' ὅλα ποὺ πρέπει νὰ λογαριάζεται στὸ ἔργο σας, ἀγαπητὴ Κυρία, εἶναι ἡ δραματικὴ ἀρετή, ἔξω ἀπὸ κάθε ἄλλη πρόθεση κι ἀπὸ κάθε σκέψη σχετισμένη μὲ τὸ γυναικεῖο ζήτημα. Ὅμως ἀφοῦ ἡ ἀρετὴ τούτη δὲν τοῦ λείπει, στοχάζομαι πὼς δύσκολο θὰ εἶτανε νὰ ξεχωριστῇ τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν ψυχὴ ποὺ τὸ ζωντάνεψε, χωρὶς τὸ σῶμα νὰ γίνῃ πτῶμα.

Καὶ ἡ ψυχὴ τούτη μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸν ὁρμητικὸ τὸν ἄνεμο ποὺ ὁλοῦθε τώρα φυσώντας βαρυβογγᾷ τὴν ἀπολύτρωση τῆς γυναίκας. Τὸ γυναικεῖο ζήτημα ἔχει φανερώματα χίλια μύρια — τὸ ξέρετε πολύ καλήτερά μου — καὶ γγίζει ὅλους τοὺς κύκλους τὴς ἐνέργειας καὶ τῆς σκέψης, πολιτική, ἐπιστήμη, τέχνη, διοίκηση, νομοθεσία, ἱστορία, κοινωνία, παιδεία, τὸ σπίτι, τὴν ποίηση, τὴ φιλοσοφία, τὸ ἔθνος χωριστά, τὸν ἄνθρωπο γενικά. Ἀπὸ τὰ ζητήματα τοῦτα σ' ἕνα δρᾶμα, ποὺ εἶναι καὶ τὸ πρῶτο σας ἔργο, δὲν μπορεῖτε βέβαια νὰ ψάξετε σχεδὸν τίποτε. Μὰ πολὺ σωστὰ ἀρχίσατε ἀπὸ τὸ πρῶτο καὶ σημαντικώτατο· ἀπὸ τὴν ἐρωτικὴ γνωριμιὰ τοῦ ἄντρα μὲ τὴ γυναίκα, ἀπὸ τὴ θέση τῆς γυναίκας ἀγνάντια στὸν ἄντρα. Ὁ ἔρωτας, ὁ γάμος. Θελήσατε κ' ἐσεῖς νὰ σηκώσετε μιὰ δίπλα ἀπὸ τὸ μυριόδιπλο καὶ βαρύτατο παραπέτασμα. Συχνὰ πυκνὰ ἀκούω νὰ τὴν κατηγοροῦν τὴ γαλλικὴ φιλολογία πὼς κάνει πολλὴ κατάχρηση, στὸ μυθιστόρημα καὶ στὸ θεατρο, τῶν ἐρωτικῶν παθῶν, ἐκεῖ ποὺ λογοτεχνίες ἄλλων ἐθνῶν καταγίνονται πολὺ πιὸ συχνὰ μὲ λογῆς πόλεμους καὶ προβλήματα τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ψυχῆς. Μπορεῖ κάπως νἄχουνε δίκιο οἱ κατήγοροι τοῦτοι· μὰ τὸ κακὸ εἶναι στὴν κατάχρηση, ὄχι στὴν χρήση τῶν ἐρωτικῶν μπελάδων, κι ἀπὸ λογοτέχνες ὄχι πρώτης γραμμῆς. Μὰ καλὰ καλά, τίποτε σπουδαιότερο, τίποτε οὐσιαστικώτερο, τίποτε πιο ἀνθρώπινο, τίποτε πιὸ ἀνεξάντλητο, τίποτε πιὸ αἰώνιο σὰν τὸ θέμα τοῦτο. Γι' αὐτὸ κι ὅσο ἁπλὸ καὶ μεταχειρισμένο κι ἂν εἶναι τὸ θέμα σας, εἶναι πάντα σὰ μουσικὸ μοτίβο γιὰ λογῆς παιξίματα. Μὰ πάντα, πολὺ δύσκολο νὰ ξεχωριστῇ ἀπὸ τὸ γενικὸ ζήτημα, τὸ γυναικεῖο· καὶ γιατὶ τὸ φέρνει πάντα στὸ νοῦ τὸ ἔργο σας καὶ γιατὶ εἶστ' ἐσεῖς ἡ μητέρα τοῦ ἔργου σας. Ὑπάρχει καὶ σ' ἐμᾶς ἐδῶ τέτοιο ζήτημα; Βέβαια, ὑπάρχει. Παντοῦ ὅπου ξεδιπλώνεται κάποιος, νεόφερτος ἢ γέρικος, πολιτισμός, πολεμώντας νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ σφιχταγκάλιασμα κάποιου βαρβαρισμοῦ καὶ μπροστὰ νὰ πάῃ, παντοῦ ὅπου κάποια συνείδηση θὰ ξυπνᾷ καὶ θὰ βλέπῃ πὼς ἡ γυναίκα — ἀποτέλεσμα κατάντιας μακρῶν αἰώνων — δὲ στέκεται στὸν τόπο ποὺ τῆς ἀξίζει. Κι ὁ ὁ πολιτισμὸς τοῦτος ὅσο πιὸ μπροστὰ θὰ τραβᾷ κι ὅσο θὰ ξεφεύγῃ ὄχι μόνο ἀπὸ τοῦ βαρβαρισμοῦ τὴν ἀγκαλιά, μὰ κι ἀπὸ τὴν ὅποια ἐπιρροὴ ἑνὸς κάποιου ρωμαντισμοῦ (δηλαδὴ μιᾶς κάποιας δύναμης ἢ ἀδυναμίας ποὺ παίρνει τὴ ζωὴ ποιητικά, χιμαιρικά, λυρικά, ὑποκειμενικά, φανταστικά, ὅπως θέλετε, κ' ὄχι πραγματικὰ κι ὄχι ἀντικειμενικὰ κι ὄχι ἐπιστημονικά), τόσο πιὸ πολὺ ἡ συνείδηση τούτη θὰ δουλεύῃ καὶ θἀγωνίζεται γιὰ νὰ βάλῃ τὴ γυναίκα στὴ θέση της. Ἡ γυναίκα — τὸ ξέρετε πολὺ καλήτερά μου — δὲν εἶναι μόνο καλαισθητικὸ φαινόμενο· εἶναι καὶ κοινωνικὴ ἀξία ἀλογάριαστη. Κατάχρηση ὡς τὴν ὥρα γίνεται στὸ κοίταμα τῆς γυναίκας ἀπὸ τὴ μιά της ὄψη· τῆς γυναίκας ποίησης, τῆς γυναίκας ὄνειρου, τῆς γυναίκας παιγνιδιοῦ, τῆς γυναίκας ρόδου, τῆς γυναίκας Παναγιᾶς, τῆς γυναίκας Φρύνης, τῆς γυναίκας πατσαβούρας, τῆς γυναίκας Σφίγγας Ὅπου ὁ ρωμαντισμὸς βαστᾷ, κράτησε καὶ τὸ ἀποκλειστικὸ τοῦτο κοίταμα. Ὅπου ὁ θετικισμὸς ἦρθε, ἄρχισε νὰ νοιώθεται καὶ ἡ ἄλλη ὄψη τῆς γυναίκας· τῆς γυναίκας ποῦ εἶναι — γιὰ τὄνομα τοῦ Θεοῦ! — ἄνθρωπος καὶ σὲ τίποτε κατώτερη κι ἀλοιώτικη ἀπὸ τὸν ἄντρα, παρὰ σὲ κάποιες φυσιολογικὲς λειτουργίες καὶ σὲ κάποια ἀνατομικὰ γνωρίσματα, ποὺ ὅσο κι ἂν εἶναι σπουδαῖα καὶ σημαντικά, δὲν εἶναι ἀρκετὰ νὰ δικαιώσουν τὸ τέτοιο ἴσα μὲ τὴν ὥρα μεταχείρισμά της, μέ ὅλη τὴν πρόοδο τοῦ πολιτισμοῦ καὶ μ' ὅλη τὴ λίγο λίγο καὶ μέρα μὲ τὴ μέρα ἀναγνώριση τοῦ δίκιου της. Ὁ Νίτσε, μιλώντας γιὰ τὴ γυναίκα καταφρονητικά, εἶναι ὁ στερνὸς ὡς τὴν ὥρα μεγάλος ἀντιπρόσωπος τῆς ρωμαντικῆς ἰδέας τῆς γυναίκας. Ὁ Τζὼν Στούαρτ Μίλλ, διαλαλώντας, ἀπόλυτα, ἀνεπιφύλαχτα, ἀνίσως δὲν ἔχω λάθος, καὶ μὲ πειθῶ δυσκολοπολέμητη, τὰ παραγνωρισμένα δικαιώματα τῆς γυναίκας, εἶναι ὁ πιὸ τρανὸς ἀντιπρόσωπος τῆς θετικῆς ἰδέας τῆς γυναίκας. Πιστεύω πὼς ἡ ζωή, μὲ ὅλες τὶς ἀνάγκες ποὺ γεννᾶν καὶ μὲ ὅλα τὰ μπερδέματα ποὺ παρουσιάζουν οἱ νέοι καιροί, δὲ θέλει (δὲν ἐξετάζω τώρα ἂν γιὰ καλητερα ἢ ἂν γιὰ χειρότερα) νὰ περιοριστῇ ἡ ἐνέργεια τῆς γυναίκας μονάχα στοὺς τέσσερους τοίχους τοῦ σπιτιοῦ της, ἢ μονάχα κάτου ἀπὸ τὸ βούρδουλα, ἢ καὶ κάτου ἀπὸ τὰ φιλιὰ τοῦ ἄντρα Μὰ κι ἂν εἶναι ἡ γυναίκα μόνο γιὰ νοικοκερά, καὶ μόνο γιὰ τὸ μαγερειὸ νὰ τὴ χρειάζεστε, πάλε καὶ γιὰ νὰ εἶναι καθὼς πρέπει δέσποινα τοῦ σπιτιοῦ καὶ κυρίαρχη τοῦ μαγερειοῦ, ἀνάγκη καὶ γιὰ τοῦτο πολὺ ἀκόμα νὰ ξανοιχτῇ ἡ μόρφωσή της. Ὁ ἐθνικὸς ποιητὴς τῶν Ἀμερικανῶν, ὁ Οὔϊτμαν, λέει σ' ἕνα ἀπό τὰ σὰν παρθένα δάση τραγούδια του: «Ἐκεῖ ὅπου προβαίνουνε στὶς δημόσιες τελετὲς οἱ γυναῖκες, ἴσες μὲ τοὺς ἄντρες, ἐκεῖ ὅπου μέσα στὴ δημόσια συνέλευση κάθουνται οἱ γυναῖκες ἴσες μὲ τοὺς ἄντρες, — ἐκεῖ ὀρθοστυλώνεται ἡ μεγάλη Πολιτεία!»

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

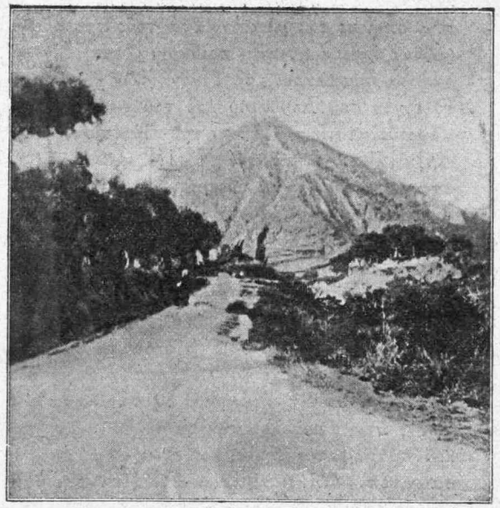

Η ΟΠΙΣΘΙΑ ΠΛΕΥΡΑ ΤΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

ΣΗΜ. Εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς κριτικῆς τοῦ κ. Παλαμᾶ ἐκ τυπογραφικῆς ἀπροσεξίας ἔμειναν μερικὰ λάθη, τὰ ὁποῖα ἐδῶ διορθώνομεν:

— Τοποθετεῖτε ἀντὶ τοποθετᾶτε. — Παρασταίνεται ἀντὶ παραστάνεται. — Προτεστάντικη στὴ λύση του ἀντὶ στὴ λύπητου. — ἐξόν, ἀντὶ ἐξὸς. — Πόου ἀντὶ Πόφ. — Πρόληψες ἀντὶ πρόληψη. — Ἀφωσίωση, ἀντὶ ἀφωσίωσιν κτλ.

ΜΑΘΗΜΑ ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΟΝ

ΤΗΣ κ. ΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

Γ'.

Ἐπὶ τῇ παρακμῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Ρωμαϊκοῦ κράτους καὶ τῇ ἐπικρατήσει τοῦ Χριστιανισμοῦ καθιεροῦται ὁ ὁριστικὸς θρίαμβος τοῦ πνευματικοῦ ἰδεώδους· ἀλλ' ἀτυχῶς ἐν τῇ βασιλείᾳ ταύτῃ τοῦ ἀσκητισμοῦ καὶ μυστικισμοῦ πανταχοῦ διδάσκεται ἡ περιφρόνησις τοῦ σώματος, ἡ περιφρόνησις τῆς παρούσης ζωῆς, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ὑμνοῦνται, ἐξυψοῦνται αἱ μυστηριώδεις ἡδοναὶ τῆς ζωῆς τοῦ μέλλοντος. Ἡ φυσικὴ καλλονή, ἡ ἁρμονία τῶν γραμμῶν, ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς, ἡ εὐεξία τοῦ ἀτόμου, τί πάντα ταῦτα πρὸ τῆς αἰωνιότητος; Ἡ ἀξία, ἡ δόξα ἔγκειται εἰς τὴν ἐκμηδένισιν τῆς σαρκὸς διὰ τοῦ πόνου. Περίεργος φάσις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀπορροφωμένου ἐξ ὁλοκλήρου ὑπὸ τῶν μεγάλων καὶ φοβερῶν προβλημάτων τοῦ θανάτου καὶ τῆς αἰωνιότητος· διὸ ἡ τε δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ ὑγιεινὴ διατελεῖ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐν οἰκτρᾷ καταστάσει, ἐκ τῆς παραμελήσεως δὲ τῶν κανόνων τῆς ὑγιεινῆς ἐνέσκηπτον θανατηφόροι ἐπιδημίαι, τὰς ὁποίας ἐξελάμβανον ὡς δικαίας τιμωρίας ὑπὸ τοῦ θείου ἐπιβαλλομένας πρὸς ἐξιλέωσιν τῶν ἁμαρτιῶν! Μία καὶ μόνη φοβερὰ ἐπιδημία πανώλους ἡ ἐπικληθεῖσα — μέλας θάνατος — ἐπέφερεν ἐν διαστήματι ἑπτὰ ἐτῶν ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1346—1353 τὸν θάνατον 26 ἑκατομ. ἀνθρώπων ἐν Εὐρώπῃ καὶ 23 ἑκατ. ἐν Ἀσίᾳ.

Ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῆς ἀναγεννήσεως ἀληθὴς κραυγὴ ἀπαλλαγῆς καὶ ἀνακουφίσεως διὰ τε τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, ἀληθὴς ἐξέγερσις καὶ θριαμβευτικὴ διαμαρτυρία ἀντηχεῖ. Ἡ ἀναγέννησις καὶ μόνον διὰ τῆς προσωνομίας αὐτῆς ἐκφράζει ὅλην τὴν ἀνθηρότητα καὶ τὰς ἐλπίδας διὰ τὴν ἀληθῆ τῆς ἀνθρωπότητος εὐεξίαν ἐν τῷ λίκνῳ τῆς νέας ζωῆς. Ἡ ἀντίδρασις κατὰ τοῦ ἀγόνου μυστικισμοῦ τοῦ Μεσαίωνος, ἡ ἀπόδοσις εἰς τὴν πραγματικὴν ζωὴν καὶ εἰς τὰ ἐπίγεια τῆς σπουδαιότητος καὶ ἀξιοπρεπείας αὐτῶν ἀπετέλεσε τὴν βάσιν τῆς μεγάλης τῆς ἀναγεννήσεως ἐπαναστάσεως Τὸ τοῦ μοναχικοῦ βίου ἰδεῶδες ὁ Λούθηρος ἀντικαθιστᾷ διὰ τοῦ μεγαλείου τῶν οἰκογενειακῶν καθηκόντων· ἐν ταῖς τέχναις, ἐν τῇ φιλοσοφίᾳ, ἐν τῇ θρησκείᾳ τὸ αὐτὸ πνεῦμα γεννᾶται, ἡ αὐτὴ ἀνόρθωσις τῶν πραγματικῶν

ἀναγκῶν καὶ πόθων τῆς ἀνθρωπότητος, πόθων, τοὺς ὁποίους ἐπὶ μακρὸν κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας ἡ θεοκρατικὴ πειθαρχία ἐπίζεν. Ἡ σάτυρα συμπληροῖ τὸ ἔργον τῶν ἀνορθωτῶν· τὸ ἔργον τοῦ Λουθήρου καὶ τοῦ Καλβίνου συμπληροῦται διὰ τοῦ ἔργου τοῦ Ἐράσμου καὶ τοῦ Rabelais. Κατὰ τὸν XVIII αἰῶνα νέα ὁριστικὴ πρόοδος ἀναφαίνεται. Ἡ φιλοσοφία ἐγκαταλείπουσα τὰ ἀφῃρημένα ὕψη ἐξετάζει ἐνδιαφέρεται, μελετᾷ πᾶν ὅ, τι ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον. Ὁ Βολταῖρος ἐνδιαφέρεται τόσον διὰ τὴν ἐξυγίανσιν τῆς πόλεως τῶν Παρισίων ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως, ὁ δὲ ἐφάμιλλος αὐτῷ Ρουσσὼ ἐν ὀνόματι τῆς ὑγιεινῆς ἰδίᾳ ἐξυψοῖ τὰς εὐγλώττους διαμαρτυρίας του· ἡ χιμαιρικὴ ἐπάνοδος εἰς τὴν κατὰ φύσιν ζωήν, ἥτις ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος του στηρίζεται ἰδίᾳ ἐπὶ θεσμῶν, ἐπὶ ἐπιχειρημάτων ἅτινα ἐκ τῆς ὑγιεινῆς ἀρύεται ὁ πλήρης πρωτοτυπίας φιλόσοφος. Ἡ τελεία ὅμως τῆς ὑγιεινῆς ἀναμόρφωσις καὶ ἡ ἐξύψωσις αὐτῆς εἰς ἰδίαν μεταξὺ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν θετικὴν ἐπιστήμην ἐπετεύχθη κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, δι' ὃ καὶ ἡ ἱστορία τοῦ αἰῶνος τούτου δέον ἀληθῶς μετὰ θαυμασμοῦ ν' ἀτενίσῃ τὸ μεγαλεῖον καὶ νὰ χαράξῃ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐπιτευχθείσης προόδου τῆς ἐπιστημονικῆς ὑγιεινῆς, ἥτις στηριζομένη ἐπὶ τῆς ἀποκλειστικῶς τῶν γεγονότων παρατηρήσεως διατρέχει μετὰ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν τὴν εὔφορον ὁδὸν τῶν πειραματικῶν ἐρευνῶν.

Ἡ ἱστορία τοῦ λήξαντος αἰῶνος θὰ ὑμνήσῃ μὲ ἀληθῆ ὑπερηφάνειαν τὰς μεγαλοφυεῖς ἰδίᾳ ἀνακαλύψεις τοῦ ἀθανάτου Pasteur, ἀνακαλύψεις, αἵτινες ἔθεσαν νέας ὅλως ἐπιστημονικὰς βάσεις εἰς τὴν ὑγιεινὴν καὶ χάριν τῶν ὁποίων καὶ αὐτὸς ὁ αἰὼν ἐκλήθη αἰὼν τοῦ Pasteur. Ὁ ἱδρυτὴς τῆς μικροβιολογίας, ὁ ἱδρυτὴς τῆς ἐπιστήμης τῶν *ἀπείρως μικρῶν* ἔθεσε τὰς ἀληθεῖς βάσεις τῶν *ἀπείρως μεγάλων* τῆς ὑγιεινῆς ἐπιστημονικῶν διδαγμάτων διὰ τῆς μελέτης τῶν *αἰτίων* τῶν μολυσματικῶν νόσων καὶ τοῦ τρόπου τῆς μεταβιβάσεως τῶν παθογόνων μικροοργανισμῶν. Τὸ πεφωτισμένον ὄντως ἔργον τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ ἀθανάτου Pasteur ὑπερέβη πᾶν ἄλλο· ἀναμφισβητήτως διὰ τῶν πειραματικῶν ἀνακαλύψεων τοῦ αἰτίου τῶν νόσων ὁ Pasteur προητοίμασε τὴν Ἰατρικὴν Ἀναγέννησιν· οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν βεβαίως ἀγνοεῖ τὴν ἔνδοξον ὁδόν, τὴν ὁποίαν διέτρεξεν ὁ σοφὸς ἐκεῖνος ἀνήρ· οὐδεὶς βεβαίως ἀγνοεῖ τὴν ἄλυσιν τῶν ἐξελίξεων, ἥτις ὡδήγησε τὴν μεγάλην ἐκείνην διάνοιαν ἀπὸ τῆς σπουδῆς τῶν ζυμώσεων, ἀπὸ τῆς ἀναλυτικῆς καὶ συνθετικῆς μελέτης τῶν νόσων τῶν οἴνων καὶ τοῦ ζύθου εἰς τὴν ἔρευναν τῶν νόσων τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ θαυμάσιοι ἀνακαλύψεις τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς καὶ αἱ καταπλήσσουσαι ἐφαρμογαὶ αὐτῶν πρὸς ἐξασθένωσιν τῶν ἰῶν [1], τὰ ἐπιτευχθέντα ἰδίᾳ ἀποτελέσματα διὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ τῶν ἐξησθενημένης τοξικότητος μικροβίων τοῦ ἄνθρακος [2] καὶ τῆς ἐρυθρᾶς τῶν χοίρων [3], ἔτι δὲ ἡ τοῦ ἰοῦ τῆς χολέρας τῶν ὀρνίθων ἐξασθένωσις καὶ ἡ τοῦ λυσσικοῦ ἰοῦ [4] ἡ δημιουργήσασα τὴν πειραματικὴν θεραπευτικήν, ἤνοιξαν ὅλως νέους ἐρεύνης ὁρίζοντας εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ὑγιεινήν, ἔθεσαν τέλος τὰς βάσεις τῆς *ἀντισηψίας* καὶ *ἀσηψίας*, ἧς τινος ἡ εὐεργετικὴ δράσις ἀνυπολόγιστος ἄπειρος.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὄντως, Κύριοι, πῶς ὁ Pasteur διὰ τῶν ῥηξικελευθῶν ἐργασιῶν καὶ ἀνακαλύψεων αὐτοῦ ἐγένετο ὁ ὑποβολεὺς τοῦ Listeur τοῦ δημιουργοῦ τῆς χειρουργικῆς ἀντισηψίας, ἐξασφαλίζων οὕτω εἰς τὴν χειρουργικὴν Ἰατρικὴν τοσαύτας καὶ τηλικαύτας ἐπιτυχίας καὶ δόξας, ἀνατρέπων πᾶν ἐμπόδιον, ἐπιτρέπων ἀφάνταστον θάρρος. Πᾶς τις ἐπίσης γνωρίζει τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα ἐν τοῖς νοσοκομείοις, ἐν οἷς τελείως ἤδη ἐξωστρακίσθη ἡ σηψαιμία, τὸ ἐρυσίπελας, ὁ λόχειος πυρετός, αἱ τρεῖς αὗται τῶν νοσούντων ἀμείλικτοι μάστιγες οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμφανὴς τῶν τοῦ πολέμου ἐπιδημιῶν ἐλάττωσις παρέχουσιν ἡμῖν περίλαμπρον παράδειγμα τῆς εὐεργετικῆς ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἀποτελεσματικότητος τῶν τῆς ἀντισηψίας καὶ ἀσηψίας ἐφαρμογῶν καὶ τῆς ἀπὸ τῶν μολυσματικῶν νόσων προφυλάξεως· ὄντως ὁ ἀριθμὸς τῶν θνησκόντων ἐκ νόσων καὶ τραυμάτων στρατιωτῶν ἦτο μέγας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ λήξαντος αἰῶνος.

Κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον μόνη ἡ Ρωσσία, ἥτις ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς ἀπώλεσε 30,000 ἀτόμων, ἀπώλεσεν ἐκ νόσων 600,000. Κατὰ τοὺς ἑπομένους πολέμους ἡ ἐλάττωσις τῆς θνητότητος εἶναι λίαν αἰσθητή. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870 ἡ Γερμανία ἀπώλεσε μόνον τὸ ἥμισυ τῶν πληγωμένων. Ὄντως αἱ γενόμεναι ἐπὶ τῶν μικροοργανισμῶν ἀνακαλύψεις καὶ μελέται ἐφώτισαν δι' ἁπλέτου φωτὸς τὴν ὑγιεινὴν καὶ ἰδίᾳ τὴν ἐπιδημίαν, οὕτως ὥστε ἐπιτρέπεται νὰ ἐλπίζῃ τις τὴν ἐνεργὸν ἐκμηδένισιν τῶν ὀλεθρίων ἀποτελεσμάτων τῶν μολυσματικῶν νόσων, ἐν αἷς δέον κυρίως ν' ἀναφέρωμεν τὴν φοβερωτέραν, τὴν μᾶλλον καταστρεπτικήν, τὴν μᾶλλον ἀνίλεων, τοὐτέστι τὴν *φυματίωσιν* περὶ τοῦ κινδύνου τῆς μεταδοτικότητος τῆς ὁποίας καὶ αὐτὸς ὁ Morgagni ἦτο τοσοῦτον πεπεισμένος, ὥστε μετὰ δυσθυμίας (a malincuore) ἀνέταμε τὰ τῶν φυματιώντων πτώματα. (ἀκολουθεῖ)

(1) Bonchardat, atténuation des virus par la méthode gennérienne (Revue scientifique, 2 Décembre 1884).

(2) Ponilly-le-fort, Seine et-Marue (acad. des sciences, 1881-1882) Bouley, Les Progrès en médecine pour l'expérimentation. Leçons de pathologie comparée an Muséum 1880—1881.

(3) La Vaccination du rouget des porcs à l'aide de virus mortel atténué de cette maladie par Pasteur et Thuillier (acad. des sciences de Paris, 16 Nov. 1883).

(4) L'atténuation de la rage. Communication de Pasteur avec collaboration de M. M. Ghamberlan et Roux. (académie des sciences, 19 mai 1884).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΟΝ ΜΕΣΣΗΝΗΝ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΕΥΑ ΝΙΚΗΤΡΙΑ

(Βραβευμένον ἔργον τῆς Γαλλ. Ἀκαδημίας)

ΜΗΝ ΤΟ ΝΟΜΙΣΕΤΕ ἐπιτήδευσιν ἐκ μέρους μου, ἀλλὰ σᾶς ὁμολογῶ ὅτι πολλὰ πράγματα μὲ ἐξέπληξαν. Μοῦ ἔκαμεν ἐντύπωσιν ἡ γενικὴ νευρικότης, μοῦ ἐφάνη ὅτι ἡ κανονικὴ ἐργασία πολὺ ἔχει χαλαρωθῇ.

Εἰς τὴν ἰδικήν μου ἐποχήν, ὑπῆρχαν νέαι *βιαστικαί*· τώρα ηὗρα τὰς νέας παραβιαστικὰς καὶ παρετήρησα ἀκόμη ὅτι ἐγίνετο τόσος λόγος διὰ διαζύγια, ὅσος καὶ διὰ γάμους. Ὁ θόρυβος τῆς ὑπερμέτρου ἐνεργητικότητος μοῦ ἐπροξένησε πραγματικὴν κούρασιν.

Ἔπειτα, μὲ ἕνα ὡραῖο ὕφος σεμνότητος ἐπρόσθεσε:

— Νομίζω, ὅτι ἡ ζωὴ δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο ἀπὸ ἕνα διαρκὲς σχολεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον διδασκόμεθα πολλά... κ' ἐγὼ ἔμαθα ἀρκετά. Ἄ! Κύριε δὲ Λιμεραΐ!

Εἰς τὸ ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἡ Ἑλένη, ἡ ὁποία εἶχε γυρισμένην τὴν ράχην πρὸς τὴν πόρταν ἔστρεψε μὲ ζωηρότητα. Ἦτο αὐτὸς ὁ «Πρίγκηψ»· ἀντήλλαξε βλέμμα ἀπελπισίας μὲ τὸν ἀδελφόν της καὶ τὴν Δώρα.

— Ἐφοβούμην ὅτι δὲν θὰ σᾶς ἔβλεπα, εἶπε ἡ Ἄννα εἰς τὸν νεοελθόντα. Θὰ ἐλυπούμην πολύ, διότι σήμερον τὸ πόκερ θὰ εἶνε δυνατό· ἡ Ἀμερικὴ εἶνε πολὺ δυνατή. Καὶ μὲ τοὺς λόγους αὐτούς, ἡ οἰκοδέσποινα παρουσίασε τὸν κόμητα τοῦ Λιμεραΐ εἰς τὴς συμπατριώτισσές της.

Ἐπανευρίσκων ἐκεῖ, εἰς τὴν φιλικὴν αὐτὴν αἴθουσαν, τοὺς ξένους, οἱ ὁποῖοι τὴν προτεραίαν ἀκόμη εἶχον ἑλκύσει τὴν προσοχήν του, ὁ «Πρίγκηψ» εἶχεν ὕφος ἐκπλήξεως καὶ εὐχαριστήσεως.

— Δὲν ἀμφέβαλα διὰ τὴν καλὴν τύχην, ἡ ὁποία μ' ἐπερίμενεν ἀπόψε,—εἶπε ὑποκλινόμενος βαθέως ἐμπρὸς εἰς τὴν Ἑλένην,—τὸ εἶχα

ὀλίγον ἐλπίσει. Παρετήρησα ὅτι τέλος γνωρίζει τις, τὴν μίαν ἡμέραν ἢ τὴν ἄλλην, τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους συναντᾷ συχνά.

— Συνηντήσατε συχνὰ τὴν κυρίαν Ρολάνδου; ἠρώτησεν ἡ κυρία Ἀγγιλιὸν ἔκπληκτος.

— Μάλιστα, πολλάκις. Ἡ τύχη.... ἦτο ἡ τύχη;.... μᾶς ἔφερεν εἰς τὰ ἴδια ἐστιατόρια... Χθὲς ἀκόμη εἰς τὸ Καφενεῖον τῶν Παρισίων ἐδειπνήσαμεν εἰς δύο γειτονικὰ τραπέζια.

— Ἐννοεῖτε Ἀγγλικά! ἠρώτησεν ἔξαφνα καὶ μὲ ἀρκετὴν αὐθάδειαν ἡ δεσποινὶς Καρόλ.

— Ἐξαίρετα! καὶ ποτὲ δὲν ἤμουν τόσον εὐχαριστημένος δι' αὐτό, ὅσον χθὲς βράδυ, εἶπεν ὁ κόμης μὲ μειδίαμα ὀλίγον εἰρωνικόν.

Ὁ Guy δὲ Νοζάκ, ἕνας ἀπὸ τοὺς φοβεροὺς ἐκείνους μύωπας εἰς τοὺς ὁποίους δὲν ξεφεύγει τίποτε, τὸ παρετήρησε καὶ ἐμάντευσε ὅτι ἡ Δώρα εἶχε κάμει κάποιαν ἀδικαρισίαν.

— Ἐλπίζω διὰ λογαριασμόν σου, ἀγαπητέ μου, ὅτι δὲν ἄκουσες παρὰ πράγματα εὐχάριστα, εἶπε μὲ κάποιαν κακίαν. Εἶνε πολὺ σπάνιον αὐτό, ὅταν ἀκούῃ κανεὶς ὁμιλίαν τὴν ὁποίαν δὲν ἔπρεπε ν' ἀκούσῃ.

— Ἄκουσα εὐχάριστα,.... αὐστηρά... πολὺ διδακτικὰ ἰδίως. Ἔμαθα ὅτι ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ μαντεύσῃ τὸν χαρακτῆρα ἑνὸς ἀνθρώπου, τὸν κατάλογον ἀκόμη τῶν φαγητῶν τοῦ δείπνου του, ἀπὸ μόνην τὴν θέαν τῆς ράχης του, καὶ ὅτι τὰ μουστάκια τῶν Γάλλων εἶνε ἄλλης ἐποχῆς ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, καὶ αὐτὸ τοὺς κάμνει γελοίους, ὡς ζωντανοὺς ἀναχρονισμούς.

— Ἀ!... Στοιχηματίζω ὅτι ἡ Δεσποινὶς Καρὸλ ἀνεκάλυψεν αὐτό! εἶπε ὁ Guy δὲ Νοζὰκ μὲ κάποιαν λάμψιν κακίας πίσω ἀπὸ τὸν μονύελον του.

— Μάλιστα, ἐγώ, εἶπε ἡ Δώρα, ἡ ὁποία δὲν ἐταράσσετο διὰ τόσον μικρὰ πράγματα.

— Εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἀμερικῆς μανθάνουν νὰ γνωρίζουν τὴν φυσιογνωμίαν τῆς ράχης καὶ τῶν μουστακιῶν; ἠρώτησε ὁ ὑποκόμης, παραφερόμενος ἀπὸ τὴν ἀγάπην ὅπου εἶχε νὰ πειράζῃ πάντοτε.

— Ὄχι, ὄχι δὲν διδάσκουν τίποτε τόσον ὠφέλιμον. Εἶνε γνῶσις τὴν ὁποίαν ἀπέκτησα μόνη μου, εἶνε ὁ καρπὸς τῶν παρατηρήσεων μου.

Ὁ κύριος δὲ Νοζὰκ προσέκλινε μειδιῶν, ὡς νικηθεὶς ἀπὸ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς νέας.

Ἡ Ἄννα προσεκάλεσε τοὺς προσκαλεσμένους της νὰ λάβουν θέσιν εἰς τὰ τραπέζια τοῦ παιχνιδιοῦ, καὶ τὸ πόκερ ἄρχισε. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἦτο ζωηρότατον χάρις εἰς τὰς Ἀμερικανίδας, αἱ ὁποῖαι, ὅπως πάντοτε, ἔχουν διὰ τὸ παιχνίδι αὐτὸ ἀληθινὸ πάθος.

Ἀφοῦ ἐτελείωσαν, ὁ κόμης τοῦ Λιμεραῖ ἦλθε νὰ συνομιλήσῃ μὲ τὴν Ἑλένην.

— Φαίνεται ὅτι διασκεδάζετε εἰς τὸ Παρίσι, εἶπε. Ὁ κύριος Ρονάλδος ἔμεινε εἰς τὴν Ἀμερικήν;

— Ναὶ· δυστυχῶς δὲν ἠμπόρεσε νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ.

— Καὶ λυπεῖσθε πολὺ δι' αὐτό; ἠρώτησεν ὁ κόμης μὲ τόνον φωνῆς ὅπου διεφαίνετο κάποια αὐθάδεια.

Πρὸς μεγάλην θλῖψιν της ἡ Ἑλένη ἠσθάνθη νὰ κοκκινίζῃ.

— Συγχωρήσατέ με, ἀλλὰ ὅπως ὅλοι οἱ Εὐρωπαῖοι, δὲν ἠμπορῶ νὰ μὴν ἐκπλήττωμαι μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Ἀμερικανῶν συζύγων, οἱ ὁποῖοι ἀφίνουν τὰς γυναῖκας των, πολὺ ὡραίας γυναῖκας, συχνά, νὰ ἔρχωνται μόναι εἰς τὸ Παρίσι.

— Ὤ! γνωρίζουν ὅτι εἴμεθα τίμιαι.

— Νομίζετε ὅτι ἡ καλὴ ἀνατροφὴ εἶνε φύλαξ ἐμπρὸς εἰς τὸν πειρασμόν; ἠρώτησε ὁ κύριος δὲ Λιμεραῖ.

— Εἶμαι βεβαία! ἀπεκρίθη ἡ Ἑλένη μὲ τόνον θετικόν.

Ὁ κόμης τὴν ἐκύτταξε μὲ ὕφος εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν περιέργια, ἔκπληξις, καὶ λύπη διότι δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν βάλῃ ὑπὸ δοκιμασίαν.

Τὴν στιγμὴν ὅπου ἔμελλον ν' ἀποχωρισθοῦν ὁ κόμης τοῦ Λιμεραῖ ἐπλησίασε τὴν Δώρα.

— Δεσποινίς, τῆς εἶπε προσηλῶν εἰς αὐτὴν τὰ μελαγχολικὰ μάτια του, ἀπὸ τότε ὅπου ἔχω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ γνωρίζω τὴν κυρίαν Κεραδιὲ καὶ τὴν κυρίαν Ἀγγιλλιὸν γνωρίζω ὅτι ἡ ἀλήθεια δὲν θυμόνει ποτὲ μίαν Ἀμερικανίδα, δι' αὐτὸ λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς πῶ, ὅτι χθὲς τὸ βράδυ ἐκρίνατε τὴν γαλλικὴν ἀριστοκρατίαν μὲ αὐστηρότητα καὶ ἀδικίαν.

Δίκαια ἢ ἄδικα ἡ γενεά μου μένει κατὰ μέρος, ἀλλὰ τὰ παιδιά μας εἰσέρχονται ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ δὲν ἔχουν μόνον τὰ μουστάκια τῆς ἄλλοτε, ἔχουν ἐπίσης τὴν τόλμην καὶ τὸν ἡρωϊσμόν, ὁ ὁποῖος τοὺς δίδει τὸ ὑπερήφανον καὶ ἰδίαζον αὐτὸ ὕφος, τὸ ὁποῖον παρετηρήσατε. Ὁ πρωτοτόκος υἱός μου ἐρονεύθη εἰς τὴν Ἀφρικὴν διὰ μίαν ἰδέαν.... διὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ Γαλλία κατωτέρα τῆς Ἀγγλίας. Καὶ ἄλλοι θὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμά του, εἶμαι βέβαιος περὶ τούτου.

Ἡ Δώρα ἠσθάνθη ἑαυτὴν πολὺ ταραγμένην καὶ ἀπείρως μικρήν, ἐμπρὸς εἰς τὸν εὐγενῆ αὐτὸν γέροντα.

Ὁμιλῶ συχνὰ χωρὶς νὰ σκέπτωμαι — εἶπε, νικῶσα πολὺ γρήγορα τὴν ἀμηχανίαν της, — ἀλλὰ πάντοτε λυποῦμαι δι' αὐτό, καὶ ἰδίως

ὅταν λέγω μίαν ἀνοησίαν, ἡ ὁποία προξενεῖ λύπην εἰς κάποιον.

— Τὸ πιστεύω. Ὅσον δι' ἐμὲ θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου εὐτυχῆ, διότι ἠμπόρεσα νὰ μετριάσω τὴν γνώμην σας. Δὲν εἶσθε θυμωμένη βέβαια;...

Μόλις ἐμπῆκαν εἰς τὸ ἁμάξι καὶ ἐξεκίνησαν διὰ τὸ ξενοδοχεῖον Continental, ἡ κυρία Ρονάλδου ἐρώτησε τὴν Δώρα, τί τῆς εἶχε πῇ ὁ «Πρίγκηψ». Ἡ νέα ἐπανέλαβε ἀκριβῶς τοὺς λόγους του.

Μήπως δὲν ἦτο τυχερόν; ἐπρόσθεσε γελῶσα. Ὁ κύριος Λιμεραῖ εἶνε ἴσως ὁ μόνος Γάλλος τῆς ἡλικίας αὐτῆς, εἰς ὅλον τὸ Προάστειον, ὁ ὁποῖος ἐννοεῖ Ἀγγλικά, καὶ αὐτὸς εὑρέθηκε νὰ κάθεται κοντά μας εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

— Τί θαυμασία βραδειά! Εἶπε ὁ Κάρολος Beauchamp. Περίεργον, ἠσθάνθην εἰς τὴν συντροφιὰν αὐτήν, μέσα εἰς τὸ παλαιὸν αὐτὸ μέγαρον, τὴν αὐτὴν αἴσθησιν, τὴν αὐτὴν γαλήνην, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι μέσα εἰς μίαν αἴθουσαν τοῦ Λούβρου. Καὶ παρετήρησα εἰς τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν τῆς ἀριστοκρατίας, τὴν ἰδιαιτέραν αὐτὴν λάμψιν τὴν ὁποίαν ἔχουν τὰ παλαιὰ πορτραῖτα. Ἀ! ὄχι δὲν εἶνε καμωμένοι διὰ τὸ σημερινὸν φόρεμα καὶ διὰ τὴν νέαν ζωὴν ἀκόμη ὀλιγώτερον!... Δὲν ἐκπλήττομαι πλέον, ὅτι ἡ Ἄννα ἐρωτεύθη τὸν κύριον Ἀγγιλλιόν· μὲ κατεμάγευσε.

— Ναι, εἶνε πολὺ περίεργον, πολὺ ἐνδιαφέρον, — εἶπε ἡ δεσποινὶς Καρὸλ ὡς νὰ ὠμιλοῦσε διὰ ἕνα κομψοτέχνημα. — Ἐν τούτοις ποτὲ δὲν θὰ εὑρισκόμουν καλὰ μαζί του. Εἶνε ὅτι χρειάζεται διὰ κυριακάτικος σύζυγος, ἀλλὰ διὰ κάθε μέρα προτιμῶ τὸν Ἰάκωβο... Καὶ ἔπειτα ἂν ἤμουν γυναῖκα του θὰ ἤθελα νὰ ἤξευρα, τί σκέπτεται ὅταν εἶνε ἀφῃρημένος ὅπως ἀπόψε.

— Εἰς τοῦ Λουαζέ, Βασιλικὴ ὁδός....

Ἡ διαταγὴ αὐτή, ἡ δοθεῖσα εἰς τὸν ἅμαξάν του ἀπὸ τὸν κύριον Beauchamp, εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ Θεάτρου τῆς Ἀναγεννήσεως ἐφανέρωνε ἀκόμη μίαν νίκην τῆς γυναίκας εἰς τὸν ἄνδρα.

Ὁ Κάρολος εἶχεν, ὄχι χωρὶς νὰ διαμαρτυρηθῇ, ὁδηγήσει τὴν ἀδελφήν του καὶ τὴν δεσποινίδα Καρόλ, εἰς τὸν Κόκκινον Μύλον, εἰς τὰ Ὀλύμπια, εἰς ὅλα τὰ καφωδεῖα τῆς σειρᾶς αὐτῆς. Ἡ σκέψις ὅτι ὀλιγώτερον ἀπὸ αὐτὸν θὰ ἐννοοῦσαν ἐκεῖναι τὰς χυδαιότητας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐλέγοντο ἐκεῖ, καθησύχαζε τὴν συνείδησίν του.

Ἐξεπλήσσετο ζωηρῶς ὅτι ἤθελαν ν' ἀκούσουν εἰς τὸ Παρίσι πραγματα, διὰ τὰ ὁποῖα εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην ἔκλειναν τ' αὐτιά τους.

Πολλὲς φορές, τοῦ ἐζήτησαν νὰ τὰς ὁδηγήσῃ εἰς τὸ περίφημον νυκτερινὸν ἐστιατόριον τῆς Βασιλικῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ πάντοτε εὕρισκε μίαν πρόφασιν διὰ νὰ ἀρνηθῇ.

Τὴν στιγμὴν ὅπου τὸ ἁμάξι ἔφθασεν ἐμπρὸς εἰς τὴν πόρταν τοῦ ξενοδοχείου, δύο κύριοι οἱ ὁποῖοι ἐπεριπατοῦσαν ἐκεῖ, ἐστάθηκαν διὰ νὰ ἀποχαιρετισθοῦν. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἡ Ἑλένη, ἡ ὁποία ἐξήρχετο ἀπὸ τὸ ἁμάξι, εὑρέθη ἀντικρὺ τοῦ «Πρίγκηπος» πρὸς μεγάλην ἀπελπισίαν της.

Ἐκεῖνος, ἐπειδὴ ἐγνώρισε τοὺς φίλους τῆς μαρκησίας δὲ Ἀγγιλλιόν, ἀπεχαιρέτησε βιαστικὰ τὸν φίλον του καὶ τοὺς ἐπλησίασε.

— Δὲν πηγαίνετε βέβαια στοῦ Λουαζέ, εἶπε ζωηρῶς.

— Βεβαιότατα! ἀπεκρίθη ὁ βαρῶνος.

— Ἀλλ' εἶνε μέρος ὅπου δὲν πηγαίνουν αἱ τίμιαι γυναῖκες!

— Αἱ τίμιαι Γαλλίδες, εἶπεν ἡ κυρία Ρονάλδου, ἴσως... ἀλλ' ἡμεῖς αἱ Ἀμερικανίδες, ἔχομεν τιμιότητα ἰσχυράν, ἠμποροῦμεν νὰ ἴδωμεν τὰ πάντα, ν' ἀκούσωμεν τὰ πάντα. Μὴν φοβεῖσθε.

— Τέλος, Ἑλένη, ἐὰν τὸ ἐστιατόριον αὐτὸ εἶνε τῆς κατηγορίας αὐτῆς!.... εἶπεν ὁ κύριος Beauchamp.

— Ποιᾶς κατηγορίας; ἀλλ' ὅλοι οἱ φίλοι μας ἔχουν ἐδῶ γευματίσει. Εἶνε γνωστὸν εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην, ὅπως ὁ Πύργος τοῦ Ἔϊφελ.

— Ἐγώ, ποτὲ δὲν πέρασα τὸ κατώφλιο, καὶ εἶνε δύο βήματα ἀπὸ τὴν λέσχην, μου, εἶπεν ὁ κόμης.

— Τότε, ἐλᾶτε μαζί μας νὰ φᾶτε τὸ Wetsh rarebits.... Ἠξεύρετε ὅτι εἶνε ἕνα εἶδος μπισκότα μὲ τυρί, φαγητὸν τὸ ὁποῖον τρώγουν μετὰ τὰ μεσάνυκτα· φαίνεται ὅτι ἐδῶ τὸ κάνουν θαυμάσια.

— Καλά, εἶπεν ὁ κόμης. Εἶνε ἀρκετὰ περίεργον νὰ βλέπῃ κανεὶς ἕνα γέρο Παρισινὸ καθὼς ἐγώ, νὰ ὁδηγεῖται διὰ πρώτην φορὰν εἰς τοῦ Λουαζὲ ἀπὸ Ἀμερικανίδες. Καὶ εἰσῆλθαν.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ὑπηρέτας ὑπεδέχθη τοὺς ἐλθόντας, καὶ ἐπειδὴ τοὺς ἐγνώρισεν ὅτι ἦσαν ξένοι, τοὺς ὡδήγησεν εἰς τὸ βάθος τοῦ ξενοδοχείου, εἰς ἕνα εἶδος ἐξέδρας ἡ ὁποία ἦτο κατὰ δύο βαθμίδας ὑψηλοτέρα, ἀπὸ τὴν λοιπὴν αἴθουσαν καὶ ἐχωρίζετο μὲ καγκελα. Κάτω ἀπὸ τὴν ἐξέδραν αὐτήν, πρὸς τὰ δεξιά, ἦτο μία ὀρχήστρα ἀπὸ τσιγκάνες.

— Καθίσατε ἐδῶ, εἶπεν ἐπιχάριτως, δείχνων ἕνα τραπέζι, θὰ βλέπετε ὅλα.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἐκίνησαν τὴν περιέργειαν τοῦ κυρίου δὲ Λιμεραῖ. Ἐσυλλογίζετο τί νὰ ἐσήμαιναν.

Ὁ κύριος Beauchamp διέταζε τὸ δεῖπνον. Αἱ τρεῖς γυναῖκες ἔρριψαν ὀλόγυρα τους βλέμμα περιεργίας καὶ εἶχαν τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ αἱ τρεῖς, ὅταν εἶδαν τὰς μικρὰς διαστάσεις καὶ τὸν χυδαῖον στολισμὸν τοῦ ὀνομαστοῦ ἑστιατορίου.

— Διόλου ὡραῖον τὸ Λουαζέ, εἶπεν ὁ μαρκήσιος Βέργα.

Οἱ θαμῶνες ἤρχοντο ὀλίγον κατ' ὀλίγον, νέοι καὶ γέροντες ἀκολουθούμενοι ἀπὸ γυναῖκας, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ὡραίας, καὶ ἡ αἴθουσα ἔλαβε ζωήν. Ἀμέσως τὰ μάτια ἔλαμψαν, γέλοια ἀντήχησαν, καὶ θόρυβος χαρᾶς ψεύτικης καὶ χυδαίας. Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἐγέμισεν ἀπὸ καπνούς, ἀπὸ διάφορες μυρουδιές, ἀπὸ δυνατὰ ἀρώματα, ἔγεινε βαρειὰ καὶ κακή. Ὁ κύριος δὲ Λιμεραΐ αἰσθάνθηκε σὰν νὰ ἤρχετο πρὸς αὐτὸν ἕνα κύμα ἀνθρώπινον, ὅλα αὐτὰ δὲ τὰ ἔβλεπεν ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν ἑξῆντα χρόνων του καὶ τοῦ ἐφαίνοντο εἰδεχθῆ, ἀποκαρδιωτικά. Ἐκύτταζε τοὺς συντρόφους του, ὁ Κάρολος Beauchamp καὶ ὁ Βιλὺ Γρέϋ, διεσκέδαζαν μὲ τὸ θέαμα χωρὶς νὰ φαίνωνται ταραγμένοι· ὅσον διὰ τὰς τρεῖς Ἀμερικανίδας, παρατηροῦσαν τὴς τουαλέττες τῶν γυναικῶν, ἀντήλλασαν μερικὰς παρατηρήσεις μὲ χαμηλὴν φωνήν, ἐφλυαροῦσαν εὔθυμοι, προφανῶς ἐνθουσιασμέναι, διότι ἔβλεπαν πράγματα ὅλως νέα δι' αὐτάς. Ἀνάμεσα εἰς τὸ κοινὸν αὐτὸ τὸ ὑπερθερμασμένον ἀπὸ ἡδυπάθειαν, ἔμεναν ψυχραὶ, μὲ τὰ μάτια καθαρά, τὴν φυσιογνωμίαν ἥσυχον.

Ὁ μαρκήσιος δὲ Βέργα, βλέπων τὸ ἔκπληκτον ὕφος τοῦ κυρίου δὲ Λιμεραΐ, ἔσκυψε πρὸς αὐτόν :

— Τὰς βλέπετε, εἶπεν, ἐντελῶς ψυχραί.

— Τόσον τὸ καλλίτερον δι' αὐτάς.

Ἀφοῦ παρέμειναν ἀρκετὴν ὥραν μάρτυρες διαφόρων διασκεδαστικῶν καὶ ἀηδῶν ἐπεισοδίων ἔφυγαν. Μόλις ἐξῆλθαν εἰς τὸν δρόμον ὅλοι ἀνέπνευσαν βαθέως.

— Πόσον εἶνε καλὸς ὁ καθαρὸς ἀέρας, εἶπεν ἡ Ἑλένη.

— Καὶ ἡ καθαρὴ ζωή, ἐπρόσθεσεν ὁ Κάρολος Beauchamp, μὲ τόνον φωνῆς, ὅπου διεφαίνετο ἡ λύπη του, διότι ὑπεχώρησεν εἰς τὴν φαντασίαν αὐτὴν τῆς ἀδελφῆς του.

Οἱ Βέργα οἱ ὁποῖοι ἐκάθηντο εἰς τὰ Ἠλύσια Πεδία, ἐφώναξαν ἕνα ἁμάξι.

— Ἂς ἐπιστρέψωμεν μὲ τὰ πόδια, ἐπρότεινεν ἡ Ἑλένη, καὶ ὅσον εἶνε δυνατὸν ποιὸ ἀργά, ἡ νυχτιὰ αὐτὴ εἶνε θεία.

— Καὶ ποία ἀντίθεσις μ' ἐκείνην ὅπου ἀφήσαμεν, εἶπεν ὁ κόμης τοῦ Λιμεραΐ, στεκόμενος εἰς τὸ μέσον τῆς Βασιλικῆς ὁδοῦ. Κυττάξετε. Ὑπὸ οὐρανὸν ἀπείρως καθαρόν, ὑπὸ τὸ γλυκὺ φῶς τῆς σελήνης, ἡ πλατεῖα τῆς Ὁμονοίας ἐφαίνετο ἀπέραντος καὶ περίεργη. Τὴν ὥραν αὐτὴν δὲν ἦτο πλέον ἕνα σταυροδρόμι τῶν Παρισίων μὲ τὸν ὀβελίσκον του μὲ τὰ ἱερογλυφικὰ σχήματα. Ὁ ἄσπρος δρόμος τῆς γεφύρας ὁ ὁποῖος ὡδηγοῦσεν εἰς ἕνα παλάτι ἀρχιτεκτονικῆς Ἑλληνικῆς, ἡ πλατειὰ λεωφόρος τῶν Ἠλυσίων Πεδίων, ἡ ὁποία ἐμισοφαίνετο ἀνάμεσα εἰς τὴν πρασινάδα, αἱ ἔρημοι ταράτσαι καὶ οἱ σιωπηλοὶ κῆποι τοῦ Τουιλερί, ἐφαίνοντο ὡς ἡ ἀγορὰ μιᾶς φανταστικῆς πόλεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπλανᾶτο ὁ ὕπνος καὶ ἡ ὀπία ἔδιδε μίαν θαυμασίαν ἰδέαν ἀκινησίας, ἡσυχίας καὶ ἀναπαύσεως.

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

(Συνέχεια)

ΙΑΤΡΟΣ ἐσηκώθη καὶ ἐπερπατοῦσεν ἐπάνω κάτω εἰς τὸ δωμάτιον σὰν τρελλός. Δὲν ὡμιλοῦσε, δὲν ἠμποροῦσε κἂν νὰ σκεφθῇ, τόσον ἡ εἴδησις αὐτὴ τὸν εἶχε ταράξει. Ἔξαφνα σὰν νὰ προέβλεπεν ἄλλην μεγαλητέραν ἀκόμη καταστροφήν, ἐφώναξε μὲ ἀληθινὴν πλέον ἀγωνίαν: Καὶ ἡ Ἄννα! Θὰ εἶναι τὸ τέλος αὐτό, εἶπε πάλιν μονολογῶν. Αὐτὸς τυφλὸς καὶ αὐτὴ τρελλή! Ἰδοὺ ἕνα τέλος μιᾶς τραγῳδίας, ποῦ δὲν τὸ ἐπερίμενα....

Ἐξ μῆνας μετὰ τὸ δυστύχημα ὁ Στέφας μὲ τὴν γυναῖκα του ἐπέστρεψαν εἰς τὰς Ἀθήνας. Ὁ ἰατρὸς εἰδοποιηθεὶς ἐγκαίρως ἀπὸ τὸν μαθητήν του περὶ τῆς ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς των, ἦτον εἷς τῶν πρώτων, οἱ ὁποῖοι ἀνῆλθαν εἰς τὸ ἀτμόπλοιον. Ἄλλως τε καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ θείου του μετὰ τὸ τρομερὸν δυστύχημα ἐλησμόνησε τὰς περασμένας δυσαρεσκείας καὶ μετὰ συσκέψεις ἐπανειλημμένας ἀπεφασίσθη νὰ κατεβοῦν οἱ ἄνδρες εἰς ὑποδοχὴν τοῦ ζεύγους.

Ἡ πρώτη συνάντησις μὲ τὸν ἰατρὸν ἦτο σπαρακτική. Ἡ Ἀμάλια ὡς πάντοτε διαχυτικὴ ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ παραπονῆται καὶ νὰ διηγῆται μὲ ἀπελπισίαν καὶ μὲ στεναγμοὺς τὸ δυστύχημα. Ὁ Στέφας τὴν διέκοψεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Τώρα πλέον ὅλα ἐτελείωσαν, εἶπε καὶ ἐσιώπησε. Κανεὶς δὲν ἐτολμοῦσεν ἔπειτα νὰ διακόψῃ τὴν σιωπήν. Τί νὰ ἔλεγαν ἄλλως, ἀπὸ ὅσα λέγονται συνήθως εἰς συγγενεῖς ποῦ ἔρχονται ἀπὸ ταξείδι. Οἱ ἄνδρες μάλιστα εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι πλέον ἀδέξιοι ἀπὸ τὰς γυναῖκας. Ἡ μήπως ἐχωροῦσε παρηγορία εἰς τοιαύτην φοβερὰν καταστροφήν.

Ὁ νέος ἦτο ἐκεῖ ἐμπρός των μὲ δύω μαῦρα γυαλιὰ εἰς τὴν θέσιν τῶν ματιῶν, μὲ τὴν ἔκφρασιν τὴν νεκρὰν καὶ ἄψυχον, ποῦ πέρνει τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δὲν φωτίζεται ἀπὸ τὸ ὡραῖον φῶς τοῦ βλέμματος.

Οἱ δύω ἄνδρες, ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ Νιόνιος εἰς τὸ θέαμα αὐτὸ δὲν ἠμπόρεσαν ἐπὶ τέλους νὰ κρατήσουν τὰ δάκρυα. Καὶ μόνον ὁ θεῖος ἐπειδὴ εὕρισκεν ὅτι δὲν ἤρμοζεν εἰς ἄνδρας καθὼς πρέπει νὰ κλαίουν, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἤθελε νὰ συγκινεῖται ἔμεινεν ἀπαθής.

Ἡ Ἀμάλια ἤρχισε νὰ ἀσχολῆται μὲ τὰς ἀποσκευάς, ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ Νιόνιος τὴν ἐβοήθουν καὶ μόνον τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐχρειάσθη νὰ κατέβῃ ὁ τυφλὸς εἰς τὴν βάρκα, ὅλων τὰ πρόσωπα καὶ τῶν ξένων ἀκόμη ἐπιβατῶν ἐσκιάσθησαν. Βεβαίως καὶ νεκρὸν ἂν μετέφεραν ἡ ἐντύπωσις δὲν θὰ ἦτο τόσον θλιβερά. Οἱ ξένοι, οἱ ναῦται, οἱ βαρκάρηδες, τὰ ἄτακτα αὐτὰ στοιχεῖα κατὰ τὰς ἀφίξεις τῶν ἀτμοπλοίων, παρεμέρισαν εὐθὺς ὡς ὁ νέος τυφλὸς ἐφάνη εἰς τὸ κατάστρωμα. Καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ τὸ ἄλλο ἐσχηματίσθη γραμμὴ ἀνθρώπων, ἀπαράλλακτα ὅπως γίνεται, ὅταν περνᾷ κηδεία.

Ἡ Ἀμάλια ἀπησχολημένη νὰ μετρᾷ τὴς βαλίζες δὲν ἀντελήφθη τὴν τραγικότητα τῆς παρελάσεως.

Καὶ καθὼς μάλιστα ἔτρεξε πρώτη κάτω διὰ νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ Στέφα, ἐφαίνετο ζωηρὰ καὶ πάλιν κατὰ τὴν συνήθειάν της καὶ ἐλαφρὰ καὶ εὔθυμη σχεδόν.

Οὔφ! Ἐτελείωσε κι' αὐτό, εἶπεν ὅταν ὅλοι ἐτοποθετήθησαν εἰς τὴν βάρκα. Δὲν ξέρετε πῶς μὲ ἀνησυχοῦσεν αὐτὴ ἡ φασαρία τῆς ἀποβιβάσεως, ἂν καὶ ὁ Martin εἶναι μοναδικὸς διὰ νὰ ὁδηγῇ τὸν Στέφα.

Ὁ Μαρτὲν ἦτο πρόσωπον εἰς τὸ ὁποῖον δὲν εἶχε κανεὶς προσέξει ἕως τὴν στιγμὴν αὐτήν. Ἦτο ὁ καμεριέρης τοῦ Στέφα, ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἀπὸ δέκα πέντε χρόνων ὑπηρετοῦσε τυφλούς. Τώρα ἦτο νέος ἄνδρας τριάντα χρόνων, πολὺ καλοκαμωμένος καὶ ἐνδυμένος μὲ chic, ὅπως ἐνδύωνται οἱ καθὼς πρέπει ὑπηρέται, ὅπως ἔλεγεν ἡ Ἀμάλια.

Ἄλλως τε δὲν ἦτο μόνον ὁ ὁδηγὸς τοῦ Στέφα ἀλλὰ καὶ ὁ σύντροφός του σχεδόν. Αὐτὸς τοῦ ἐδιάβαζε τὰς ἐφημερίδας, αὐτὸς τὸν ἔντυνε καὶ τὸν ἔγδυνε, αὐτὸς τοῦ ἔβαζε τὴς κομπρέσες εἰς τὰ μάτια του, ὅταν ἐρεθίζοντο αἱ μόλις ἐπουλωθεῖσαι πληγαί.

Ἡ Ἀμάλια εὐθὺς ἀπὸ τὴν ἀρχήν, τόσον ἐταρασσετο, ὁσάκις ἀνελάμβανεν αὐτὴ νὰ περιποιηθῇ τὸν ἄνδρα της καὶ τόσον ἐγίνετο νευρική, καὶ ἀνίκανος νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ὥστε ἀμέσως ἐζήτησε καὶ εὗρε τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος θὰ παρεῖχε τὰς φροντίδας του εἰς τὸν ἄνδρα της.

Ὅλα αὐτὰ τὰ διηγεῖτο εἰς τὸν ἰατρὸν μὲ τὴν συνειθισμένην της ζωηρότητα. Μοῦ ἦτο ἀδύνατον, ἔλεγε, νὰ συνειθίσω. Ἠσθανόμην ὅτι ἠμποροῦσα νὰ τρελλαθῶ καὶ ἐξ ἄλλου θὰ ἐβασάνιζα καὶ τὸν Στέφα, ἀντὶ νὰ τὸν εὐχαριστῶ.

Ὁ Στέφας τὴν ἤκουε, χωρὶς νὰ ὁμιλῇ, ἐνῷ ὁ θεῖος του ἀντήλλαξεν ἕνα βλέμμα συνεννοήσεως καὶ μομφῆς μὲ τὸν *Νιόνιο*. Τί δὲν ἔλεγε τὸ βλέμμα αὐτὸ καὶ πῶς ἐλυπεῖτο ὁ θεῖος, ὅτι δὲν ἦτο ἡ ἀδελφή του ἐκεῖ, διὰ νὰ ἀπαντήσῃ, ὅπως ἔπρεπεν εἰς τὴν γυναῖκα αὐτήν, ποῦ εἶχε παραδώσει τὸ παιδί των εἰς τὰς φροντίδας ἑνὸς ὑπηρέτου.

Ὁ ἰατρὸς ἐν τούτοις, ὅταν πλέον ἐτελείωσε καὶ ἡ ἱστορία τοῦ τελωνείου καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὰ ἁμάξια, ἐζήτησε νὰ πάρῃ τὴν Ἀμάλιαν εἰς τὸ ἁμάξι του. Ἤθελε νὰ μάθῃ ἂν ἐντελῶς εἶχε τυφλωθῆ ὁ νέος καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχε καμμία ἐλπίς.

Ἡ Ἀμάλια, ἀφοῦ ὁ Μαρτὲν θὰ ἐπήγαινε μὲ τὸν Στέφα, ἠκολούθησε τὸν ἰατρόν. Ὦ! Ἤθελε τόσον νὰ ἀποφεύγῃ νὰ βλέπῃ τὸ σπαρακτικὸν αὐτὸ θέαμα. Εὐχαριστῶ, γιατρέ, εὐχαριστῶ, τοῦ εἶπεν, εὐθὺς ποῦ ἐμπῆκεν εἰς τὸ μικρὸ κουπέ. Εἶναι φοβερὸν αὐτὸ ποῦ μοῦ συμβαίνει, εἶναι ἀληθινὸν μαρτύριον! Καὶ τί νὰ κάμω; Γιατρέ μου, ἐσεῖς ποῦ μὲ ξέρετε, ἴσως θὰ εὕρετε τὸν τρόπον νὰ μὲ σώσετε. Τὸ θέαμα αὐτὸ τοῦ τυφλοῦ μὲ τρελλαίνει, μὲ τρομάζει, μὲ κάμνει νὰ ὑποφέρω περισσότερον ἀπὸ αὐτόν. Δὲν ἠμπορῶ, δὲν πρέπει νὰ τὸν βλέπω. Εὐθὺς ποῦ τὸν ἀντικρύσω ἕνα σκότος μαῦρο γίνεται εἰς τὴν ψυχήν μου. Καὶ ξέρετε σεῖς, ἂν ἐγὼ ἠμπορῶ νὰ ζήσω μὲ μαύρες σκέψεις καὶ μελαγχολίες.

Καὶ ἔλεγε καὶ ἔλεγε διαρκῶς, εἰς ὅλον τὸν δρόμον καὶ ἀπεικόνισε τὴν κατάστασίν της μὲ τόσον τρομερὰ χρώματα, ὥστε ὁ γέρων καθηγητὴς ἐξέχασε σχεδὸν τὸν τυφλὸν φίλον του καὶ ἄρχισε νὰ πιστεύῃ ὅτι μᾶλλον τὴν νέαν ἐκείνην γυναῖκα ἔπρεπε νὰ λυπῆται περισσότερον.

Ἐκείνη ἐξακολουθοῦσε: Καὶ ὅλα αὐτά, γιατρέ, ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν του. Ἂν μὲ ἄκουε, τὸ κακὸ δὲν θὰ ἐγίνετο. Ἂν ἤρχετο εἰς τὴν λέσχην νὰ παίξῃ, ὅπως τοῦ τὸ εἶχα προτείνει καὶ ὅπως τὸν παρακαλοῦσα κάθε μέρα... Ἀλλ' ὄχι, ἀδύνατον! Ἤθελε νὰ κάμῃ ἐφευρέσεις, νὰ ἀνακαλύψῃ δὲν εἰξεύρω τί ἀνοησίες! Τοῦ τὸ ἔλεγα: Ἄφησε τὴ γιατρική! Τί ἀνάγκη

ἔχεις; Πλούσιοι εἴμεθα τόσον ποῦ καὶ δέκα παιδιὰ νὰ κάμωμεν νὰ μὴν ἔχωμεν ἀνάγκην. Ἀλλὰ ποῦ νὰ ἀκούσῃ αὐτός! Εἰς τὴν λέσχην μιὰ καὶ μοναχὴ φορὰ ἦλθε! Καὶ τί κόσμος καθὼς πρέπει, γιατρέ μου, ἐκεῖ! Τί πρίγκηπες καὶ δοῦκες καὶ κυρίες τῆς ὑψηλοτέρας ἀριστοκρατίας. Τί πολυτέλεια καὶ πλοῦτος! Αἴ! Ἐχάναμεν. Μὰ τί ἐπείρκζε; Κάμνει κανεὶς θυσίας γιὰ νὰ γνωρισθῇ μὲ τόσον καλὸν κόσμον. Ἔπειτα καὶ τὸ παιγνίδι ἐκεῖ μὲ τὸ χρυσάφι νὰ κυλᾷ καὶ νὰ μαζεύεται μὲ τὸ φτιάρι ἐπάνω εἰς τὸ τραπέζι ἦτον ἀπόλαυσις!

Ὁ γιατρὸς δὲν ἠμποροῦσε πλέον νὰ τὴν παρακολουθήσῃ εἰς τὸν χείμαρρον αὐτὸν τῆς χαροπαικτικῆς ρητορικῆς. Τὴν εἴξευρε ζωηρόν, εὔθυμον, ἐλαφρούλαν, διψῶσαν πάντοτε ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπον μὲ καλὰ αἰσθήματα καὶ μὲ καλὴ καρδιά.

Καὶ δὲν μποροῦσε νὰ καταλάβῃ πῶς τώρα, ἑνὸς μόλις χρόνου ζωὴ ὕπανδρος, μὲ ταξείδια καὶ ἀπολαύσεις καὶ διασκεδάσεις ἠμποροῦσε νὰ τὴν μεταβάλῃ ἔτσι. Ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ λόγια της, ἀπὸ τὰ συμπεράσματά της, ἀπὸ τὰς σκέψεις της ἐφαίνετο πλέον καθαρὰ ὄχι ἡ λύπη καὶ ὁ πόνος διὰ τὸν δυστυχισμένον τὸν ἄνδρα της, ἀλλὰ ἡ στενοχωρία, διότι ἡ ζωή της μετεβάλλετο, διότι αἱ διασκεδάσεις ἔπαυαν, διότι τώρα ποῦ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν θὰ τὴν ἔλεγαν πλέον κυρίαν κόμησσαν, δὲν θὰ τῆς ἐφιλοῦσαν τὰ χέρια ὡραῖοι καὶ τιτλοῦχοι κύριοι.

Ὁ ἰατρὸς σιγά, σιγὰ ἠσθάνετο νὰ κυριεύῃ τὴν ψυχήν του ἕνα αἴσθημα ἀγανακτήσεως. Καὶ ἂν ἡ Ἀμάλια τοῦ ἔδιδε καιρόν, βεβαίως θὰ ἐξεσποῦσεν εἰς λόγια ἀπότομα καὶ σκληρά. Ἀλλὰ ποῦ νὰ παύσῃ ἐκείνη καὶ ποῦ νὰ ἀφήσῃ στιγμὴν ἐλευθέραν διὰ νὰ τῆς ἀπαντήσῃ κανείς. Ἐκτὸς ἂν μὲ τὸ δυστύχημα αὐτὸ τἄχει χαμένα, ἔλεγε μέσα του ὁ γιατρός. Διότι ἐπὶ τέλους δὲν ἦτο αὐτὴ ἡ κόρη ποῦ ἐγνώριζεν. Ὡριμένως εἶχεν ἀλλάξει καὶ ἡ ἀλλαγὴ αὐτὴ δὲν ἦτο φυσική.

Τέλος ἔφθασαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ κατεβοῦν.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Εἰς τὴν περίοδον αὐτὴν ἡ γυναικεία κίνησις εἶναι σφικτὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν κοσμικήν. Ἡ φιλανθρωπία ἀντιπροσωπευομένη ἀπὸ τὰς γυναῖκας ἐπικαλεῖται τὴν συνδρομὴν τοῦ κόσμου, ὁ ὁποῖος τὴν βοηθεῖ εἰς τὸ ἔργον της. Οἱ εὐεργετικοὶ χοροὶ καὶ αἱ συναυλίαι διαδέχονται ἡ μία τὴν ἄλλην μετὰ ζωηρότητος ἐκ μέρους τῶν κυριῶν, αἱ ὁποῖαι τὰς διοργανώνουν καὶ μετὰ προθυμίας ἐπαινετῆς ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ.

Ο χορὸς ὑπὲρ τοῦ Φθισιατρείου ὁ δοθεὶς εἰς τὸ Βασιλικὸν Θέατρον, μὲ τὴν Βασιλικὴν οἰκογένειαν πρωτοστατοῦσαν εἰς αὐτήν, εἶναι ἕως τώρα ὁ ἐπιτυχέστερος τῆς χειμερινῆς περιόδου καὶ διὰ τὰς εἰσπράξεις του καὶ διὰ τὴν ζωηρότητά του. Ὁ κόσμος ἠννόησε καλὰ ὅτι τὸ ὑπὲρ τῶν φθισικῶν ἄσυλον, εἶναι εὐεργετικὸν ἐξ ἴσου δι' ὅλους τοὺς ὑγιεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐφ' ὅσον οἱ πάσχοντες ἀπομονοῦνται καὶ ἀπομακρύνονται, τόσον ὀλιγότερον εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς τὸν κίνδυνον τῆς προσβολῆς αὐτῶν καὶ τῶν ἀγαπημένων των ἀπὸ τὸ φοβερὸν κακόν.

Δι' αὐτὸ καὶ εὐθὺς ἐκ ἀρχῆς ἐνισχύθη ἡ ὡραία πρωτοβουλία τῆς κ. Σοφίας Σχλήεμαν, ἡ ὁποία ἔχει ἀφιερώσει τὸ καλλίτερον μέρος τῆς ζωῆς της εἰς τὸ μεγάλο καὶ φιλάνθρωπον αὐτὸ ἔργον.

Ο χορὸς τοῦ Παρνασσοῦ διεξήχθη ἐπίσης ὑπὸ τὴν προστασίαν Κυριῶν ὑπὲρ τῶν σχολῶν τῶν Ἀπόρων Παίδων εἰς τὴν ὡραίαν αἴθουσαν τοῦ καλοῦ σωματείου, εἰς τὸν ὁποῖον παρευρέθη καὶ ὁλόκληρος ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια, ἡ ὁποία ἄλλως τιμᾷ διὰ τῆς συμμετοχῆς της κάθε ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ἑορτήν. Ὁ χορὸς τοῦ Παρνασσοῦ προηγεῖται κατ' ἔτος ὅλων τῶν ἄλλων καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους τῆς φιλανθρωπικῆς περιόδου. Ἀποφέρει δὲ καὶ γενναιότατον εἰσόδημα ὑπὲρ τοῦ φιλανθρωπικοῦ προσδευτικοῦ σκοποῦ τῶν σχολῶν.

Ὑπὲρ τοῦ Ἀσύλου τῶν Ἀνιάτων εἶναι ὁ τρίτος ἐπίσης φιλανθρωπικὸς χορὸς τῆς περιόδου αὐτῆς καὶ θὰ δοθῇ εἰς τὸ φουαγιὲ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, τὴν ἐρχομένην Πέμπτην, 15 Ἰανουαρίου Εἶναι ὁ χορὸς αὐτὸς ἀπὸ τοὺς ὡραιοτέρους τῶν Ἀθηνῶν καὶ διότι τὸν τιμᾷ πάντοτε ὁλόκληρος ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια καὶ διότι ἔχει ἑλκύσει ἐξ ἀρχῆς τῆς συμπαθείας τοῦ καλλιτέρου κόσμου τῶν χορευτῶν.

Ἄλλως τε εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ πτωχὸν Ἄσυλον τῶν Ἀνιάτων τὸ χωρὶς κεφάλαια καὶ περιουσίαν περιμένει κατ' ἔτος τὸν χορὸν αὐτὸν διὰ νὰ καλύψῃ τὰ κενὰ τῶν ἐξόδων τῆς συντηρήσεως τῶν τροφίμων του, οἱ ὁποῖοι ὁλονὲν καὶ πληθύνονται, θύματα ἀπόκληρα τῆς κοινωνίας, ἄνθρωποι δυστυχεῖς, οἱ ὁποῖοι μὲ τοὺς φυσικοὺς πόνους καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἐργασίας, ὑποφέρουν καὶ τὸ φοβερὸν μαρτύριον τῆς δυστυχίας καὶ τῆς ἐρημώσεως ἀπὸ οἰκογένειαν καὶ συγγενεῖς.

Μόνον ἡμεῖς αἱ κυρίαι τοῦ συμβουλίου, αἱ παρακολουθοῦσαι τὸ Ἄσυλον αὐτὸ ἀπὸ τῆς ἱδρύσεώς του, γνωρίζομεν καὶ τὴν τραγικότητα τῆς ζωῆς τῶν δυστυχῶν ὑπάρξεων τὰς ὁποίας στεγάζει Εἶναι ἡ ἱστορία των ἱστορία δακρύων καὶ πόνου, εἶναι τὸ Ἄσυλον ἡ οἰκογένεια καὶ ἡ παρηγορία καὶ ἡ ἀνακούφισις Δι' αὐτὸ κάθε φιλάνθρωπος ὀφείλει γενναίαν τὴν συνδρομήν του εἰς αὐτό, ὅπως κατορθώσῃ νὰ ἐπεκτείνῃ εἰς μεγαλήτερον κύκλον τὸν πρὸς τὴν ἰσόβιον ἀθλιότητα φιλάνθρωπον προορισμόν του.

Ἀλλ' ὅπου ἡ Ἀθηναϊκὴ φιλανθρωπία ἐδείχθη ἀνεξάντλητος εἶναι αἱ συναυλίαι, αἱ ὁποῖαι ἐδόθησαν ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν σεισμοπλήκτων τῆς Ἰταλίας. Δὲν ἔμεινε βεβαίως σωματεῖον τῶν Ἀθηνῶν εἴτε μουσικόν, εἴτε ὅ,τι δήποτε ἄλλο, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἐπροθυμοποιήθη νὰ διοργανώσῃ μίαν ἑορτὴν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων. Ἐπιτροπαὶ ἀπὸ κυρίας ἀνελαβον ὑπὸ τὴν προστασίαν των τὰς ἑορτὰς αὐτάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἰσεπράχθησαν ἀρκετὰ χρηματικὰ ποσά.

Μία ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας καὶ τὰς συμφωνοτέρας πρὸς τὴν περιστασιν τοῦ πένθους καὶ τοῦ πόνου ἦτο ἡ τοῦ Παρνασσοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κ. Μητσόπουλος ὡμίλησε περὶ σεισμῶν, ὁ

κ. Ι. Πολέμης ἀπήγγειλεν ὡραῖον καὶ κατάλληλον διὰ τὴν περίστασιν ποίημα καὶ ὁ κ. Σπ Λάμπρος ἀνέγνωσε θαυμασίαν μελέτην περὶ τῶν σεισμοπλήκτων μερῶν

Δὲν εἶναι βεβαίως ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ὁ κ. Λάμπρος θαυμάζεται διὰ τὴν χειμαρρώδη εὐγλωττίαν του, ἀλλὰ εἶναι ἀπὸ τὰς σπανιωτέρας ποιητικὰς ἐμφανίσεις του ἡ τῆς ὁμιλίας του περὶ Σικελίας Ἀληθινὸν ποίημα εἰς πεζόν. ποίημα γεμάτον ἀπὸ αἴσθημα, ἀπὸ ἰδέας ὡραίας, ἀπὸ ἱστορικὰς ἀληθείας, ἀπὸ ζωγραφικὴν περιγραφήν, ἀπὸ πάθος καὶ στοργὴν καὶ πόνον

Καὶ μ' ὅλον ὅτι ἡ ὑπερκαθαρεύουσα εἰς τὴν ὁποίαν γράφει καὶ ὁμιλεῖ πάντοτε ὁ κ. Λάμπρος, ὄχι μόνον δὲν προσθέτει, ἀλλὰ καὶ ἐλαττώνει τὸ κάλος μιᾶς ποιητικῆς περιγραφῆς, ὅμως τόσην δύναμιν εἶχαν μέσα των ὅσα ἀνέγνωσεν, ὥστε καὶ ἡ γλῶσσα ἀκόμη νὰ φανῇ θερμοτέρα καὶ παραστατική.

Μετὰ τὴν φιλαδελφικὴν αὐτὴν συγκέντρωσιν τοῦ Παρνασσοῦ, αἱ μουσικαὶ ἑσπερίδες αἱ ὁποῖαι εἶχαν περισσοτέραν ἐπιτυχίαν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων ἦσαν αἱ τῆς Ἀθηναϊκῆς Μαντολινάτας. Τὸ καλὸν σωματεῖον κάθε ἡμέραν καὶ προάγεται καὶ τελειοποιεῖται καὶ γίνεται ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα μουσικὰ κέντρα τῆς πρωτευούσης Νομίζω μάλιστα ὅτι εἶναι ἴσως διὰ τὴν μουσικὴν λεπτότητα καὶ τῆς ἐκτελέσεως καὶ τῆς ἀντιλήψεως τὸ συμφωνότερον πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἰδιοφυΐαν. Τὸ μαντολίνο καὶ ἡ κιθάρα εἶναι ὄργανα συγγενέστερα πρὸς τὴν λύραν τῆς ἀρχαιότητος καὶ ὁ ἦχος των ἁβρὸς καὶ ὁμαλός, ὡς νὰ ἀποδίδῃ τὴν ἐλαφρότητα καὶ τὴν διαφάνειαν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁρίζοντος καὶ τὴν γραφικὴν ἀπαλότητα τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως.

Μοῦ φαίνεται ὅτι ἂν ἡ Ἑλληνικὴ μουσικὴ κατορθώσῃ νὰ ἀνοίξῃ ἰδικόν της δρόμον, θὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο διὰ τῆς καλλιεργείας τῶν λεπτοχόρδων αὐτῶν ὀργάνων, καὶ ἴσως ἡ Ἀθηναϊκὴ Μαντολινάτα εἶναι τὸ σωματεῖον, τὸ ὁποῖον προορίζεται νὰ ἀνοίξῃ τὸν δρόμον αὐτόν.

Πρέπει νὰ προστεθῇ ὅτι τὴν μουσικὴν ἐπιτυχίαν τῶν συναυλιῶν ἐν γένει ἐζωογόνησε τὸ ᾆσμα τῆς κ. Φωκᾶ, ἡ ὁποία ὡρισμένως κατέχει τὰ σκῆπτρα τῆς τέχνης εἰς τὸ ᾆσμα καὶ ἡ ὁποία ἔχει τὴν γοητευτικὴν φωνὴν της καὶ τὸ μουσικὸν της τάλαντον πρόθυμα πάντοτε καὶ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν καὶ διὰ τὰς κοσμικὰς συγκεντρώσεις

Εἶναι ἴσως ἡ μόνη ἀπὸ τὰς μεγάλας τεχνιτρίας τοῦ ᾄσματος ποῦ παρέχει μὲ τόσην προθυμίαν καὶ ἁπλότητα τοὺς θησαυροὺς τοῦ καλλιτεχνικοῦ ταλάντου της.

Εἶναι καλλιτέχνις, ἡ ὁποία ἔχει τὴν συναίσθησιν ὅτι ὁ πλούσιος ὀφείλει νὰ δίδῃ, ὀφείλει νὰ δημιουργῇ εὐτυχίας, ὀφείλει νὰ διασκεδάζῃ λύπας, ὀφείλει νὰ σκορπίζῃ χαράν. Τὰ ἰδικά της πλούτη ἀποταμιευμένα εἰς τὸ ἐπτάχορδον ἑνὸς θυμασίου λάρυγγος σκορπίζουν τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν χαρὰν καὶ διασκεδάζουν τὰς λύπας καὶ τὰ πένθη καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις τῆς ζωῆς

Καὶ δι' αὐτὸ ξένη τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄγνωστος πρὸ πέντε ἓξ ἐτῶν ἀκόμη, ἀπέκτησε τόσην δημοτικότητα καὶ ἔγεινεν ἀπὸ τὰς πλέον ἀγαπητὰς καὶ λατρευτὰς φυσιογνωμίας τῆς πόλεώς μας Καθηγήτρια, μετὰ τὸ ὠδεῖον Λόττνερ, τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, ἐμόρφωσεν ἐντὸς δύω μόλις ἐτῶν μαθητρίας, αἱ ὁποῖαι τὴν τιμοῦν καὶ ἀναδεικνύουν τὴν μεθοδικότητα τῆς διδασκαλίας της. Ἡ κ Μαρία Μομφεράτου, εἶναι ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς μαθητρίας αὐτάς, καὶ φαίνεται νὰ ἀκολουθῇ κατὰ βῆμα τὴν μεγάλην της διδάσκαλον εἰς θριαμβευτικὰς ἐπιτυχίας. Φέτος ἐπαρουσιάσθησαν δύω ἄλλαι ἀκόμη ἀπὸ τὰς μαθητρίας της αἱ δεσ Ἀγελάστου καὶ Γεννάδη, νέα κοριτσάκια τὰ ὁποῖα ὅμως βαδίζουν στερεὰ καὶ μὲ θάρρος τὸν δρόμον τῆς μεγάλης τέχνης. Καὶ εἶναι πολλαὶ ἄλλαι ἀκόμη μαθήτριαι τῆς τοῦ Ὠδείου, εἴτε τῶν κατ' οἶκον μαθημάτων, αἱ ὁποῖαι ἤρχισαν ἀπὸ τώρα νὰ διακρίνωνται εἰς τὰς οἰκογενειακὰς συναναστροφάς.

ΒΙΒΛΙΑ

Τὸ τέλος τοῦ 1908 ὑπῆρξε γόνιμον εἰς πνευματικὴν παραγωγὴν διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐκτὸς τῶν ἐκδόσεων διαφόρων καλῶν ποιητικῶν συλλογῶν, ἔργων νέων γνωστῶν ποιητῶν, μᾶς ἔρχεται καὶ ἀπὸ τὴν Βενετίαν μία θαυμασία ἔκδοσις ποιημάτων, ἀπὸ τὸν ἀρχιμανδρίτην τῆς ἐνεῖ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας κ. Ἀγαθάγγελον Ξηρουχάκην.

Ὁ ὡραῖος καὶ ὀγκώδης τόμος φέρει τίτλον «Ὁ Κρητικὸς Πόλεμος» 1645-1669 καὶ εἶναι ἔργον δύο ποιητῶν τοῦ Μεσαιῶνος, τοῦ Κεφαλλῆνος Ἀνθίμου Διακρούση καὶ τοῦ Ρεθυμνίου Κρητὸς Μαρίνου Τζάνε Πουνιαλῆ.

Περὶ τῆς σπουδαιότητος, τοῦ ἔργου τούτου ἔχει δημοσιευθῇ ἤδη ἀναλυτικὴ μελέτη παρὰ τοῦ διασήμου μεσαιωνολόγου κ. Κ. Σάθα καὶ ἀνεγνώσθησαν εἰς τὰς Ἰταλικὰς Ἀκαδημίας τῶν Λυγκῶν καὶ τῆς Βενετίας κρίσεις ἐπαινετικαὶ ἀπὸ τοὺς σοφοὺς μεσαιωνοδίφας Αἰμίλιον Τέζαν, Ἰωσὴφ Γερόλαν καὶ Ἰ. Β. Σερβελίνη, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζουν τὸ ἔργον τοῦτο μνημεῖον πολυτιμότατον διὰ τὴν νεοελληνικὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν.

Ὁ πόλεμος μεταξὺ Ἐνετῶν, Χριστιανῶν Κρητῶν καὶ Τούρκων, περιγράφεται εἰς ἑξακοσίας περίπου σελίδας εἰς στίχους δεκαπεντασυλλάβους, μὲ τὴν ἰδίαν γλῶσσαν τοῦ Ἐρωτοκρίτου καὶ τὸ αὐτὸ περίπου ὕφος, χωρὶς ὅμως τὴν περιγραφικὴν ἐκείνου δύναμιν. Χωρὶς νὰ εἶναι οἱ συγγραφεῖς του ποιηταὶ μεγάλοι, ὅμως περιγράφουν εἰς ὅλας τὰς λεπτομερείας τὸν φοβερὸν ἐκεῖνον ἀγῶνα, ὁ ὁποῖος διήρκεσεν εἴκοσι τέσσαρα ὅλα ἔτη καὶ ἐξήντλησεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν καὶ τὴν Ἐνετικὴν Δημοκρατίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Τουρκίαν, ὥστε ἀπὸ τότε νὰ ἀρχίζῃ ἡ ἐξάντλησις καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης τῆς Βενετίας, Κρὴς καὶ πατριώτης ὅπως εἰξεύρουν νὰ εἶναι οἱ Κρῆτες, ὑπεβλήθη εἰς μεγάλας χρηματικὰς θυσίας, διὰ νὰ περισώσῃ τὸ ἱστορικὸν αὐτὸ κειμήλιον ἑνὸς γιγαντείου ἀγῶνος, ὁ ὁποῖος διήρκεσε ὅσον καιρὸν καὶ μεγαλήτεροι πόλεμοι τοῦ κόσμου καὶ ὁ ὁποῖος ἀναδεικνύει τὴν Κρήτην ἡρωϊκὴν ἐξ ἴσου τότε ὡς καὶ πρίν, ὡς καὶ πάντοτε.

Ὅλοι οἱ Κρῆτες πρέπει νὰ ἀναγνώσουν καὶ νὰ κάμουν κτῆμα των τὸν ὡραῖον αὐτὸν τόμον, ἀλλὰ καὶ κάθε Ἕλλην πρέπει νὰ στολίσῃ τὴν βιβλιοθήκην του μὲ αὐτόν. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς ὡραιοτέρας σελίδας τῆς μεσαιωνικῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἀγωνίσθη καὶ ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἐλευθερίας του.

Ἄλλη ὡραία καὶ αὐτὴ ἔκδοσις ποιητικοῦ ἔργου ἂν καὶ γραμμένου εἰς πεζὸν μᾶς ἔρχεται ἐπίσης ἀπὸ μακρυά πολὺ μακρυά, ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκην. Εἶναι τὸ νέον βιβλίον τοῦ κ.

Σπ. Παγανέλη «Ἀπὸ τῆς Ἀκροπόλεως εἰς τὴν Ἄλτιν». Ἔκδοσις τῆς Ἀτλαντίδος. Ὁ κ. Παγανέλης συμπληροῖ μὲ τὸ ἔργον του αὐτὸ «τὸ Πέραν τοῦ Ἰσθμοῦ» καὶ δίδει εἰς μίαν εἰκόνα γεμάτην ἀπὸ λυρισμὸν καὶ ἔμπνευσιν ὅλην τὴν ὡραίαν ζωὴν τοῦ δοξασμένου παρελθόντος χωρῶν καὶ τόπων, οἱ ὁποῖοι καὶ σήμερον ἀκόμη εἶναι τὸ προσκύνημα τοῦ πολιτισμένου κόσμου. Τὰ ωραιότερα τοπία τῆς Ὀλυμπίας καθὼς καὶ τὰ σωζόμενα ἀριστουργήματα τοῦ Ἑρμοῦ τοῦ Πραξιτέλους, τῆς Νίκης τοῦ Παιωνίου καὶ ἄλλα κοσμοῦν τὸ ὡραῖον καὶ καλοτυπωμένον ἔργον.

Η **Ἱστορία τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς,** τόμος καὶ αὐτὸς ὀγκώδης, πολυτελής, χρυσοδεμένος μᾶς ἔρχεται ἐπίσης ἀπὸ τὴν Νέαν Ὑόρκην, ἔκδοσις τῆς «Ἀτλαντίδος», μὲ συγγραφεῖς τὸν διευθυντὴν τῆς «Ἀτλαντίδος» κ. Σόλωνα Βλαστὸν καὶ τὸν Ν. Γκόρτσην.

Τὸ βιβλίον σοφώτατα ἀφιεροῦται «πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν νεότητα, διὰ νὰ μάθῃ, νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ παραδείγματα ἑνὸς ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἐκ τοῦ μηδενὸς ἔγεινε μέγα».

Ἡ ἀφιέρωσις αὐτὴ ἔχει τὸν καλλίτερον χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ, καὶ δίδει μίαν ἰδέαν τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἔργου διὰ λαὸν μάλιστα ὡς τὸν ἰδικόν μας, ὁ ὁποῖος εἶναι μικρὸς καὶ ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ γίνῃ μεγάλος. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν διδαγμάτων τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀμερικῆς, αὐτὴ ἡ περιγραφὴ τῆς ἀνακαλύψεώς της, τῆς ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ της, τῆς ζωῆς τῶν ἰθαγενῶν καὶ πρώτων συνοικιστῶν της, τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων της ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ πλέον ἐνδιαφέροντα καὶ τερπνὰ ἀναγνώσματα διὰ κάθε ἄνθρωπον.

Αἴφνης μεταξὺ ἄλλων αἱ γυναῖκες θὰ μάθουν ὅτι μεγάλο μέρος τῆς δόξης τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς ὀφείλεται εἰς γυναῖκα, τὴν βασίλισσαν τῆς Ἱσπανίας Ἰσαβέλλαν, ἡ ὁποία ἐδέχθη τὰς προτάσεις τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου, ὁ ὁποῖος πρὸ αὐτῆς εἶχεν ἀποτανθῆ εἰς ἄλλους ἰσχυροὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης βασιλεῖς καὶ κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν εἶχεν ἀντιληφθῆ τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἔργου τοῦ μεγάλου ἐρευνητοῦ.

Αὐτὴ ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου της ταμείου ἔδωκε τὰ ἔξοδα τῆς ἀποστολῆς, περὶ τὰ 14,000 φλωρίνια, δηλαδὴ τριάντα πέντε περίπου χιλ. φρ. ποσὸν ὑπέρογκον διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ αὐτὴ ὑπέγραψε τὰ συμφωνητικὰ συμβόλαια μετὰ τοῦ Χριστοφόρου Κολόμβου.

Τὸ ἔργον ὡραῖα τυπωμένον καὶ μὲ ὡραίας εἰκόνας εἶναι ἐκτὸς τῆς χρησιμότητός του καὶ στόλισμα γραφείου καὶ βιβλιοθήκης.

Καὶ κλείομεν τὴν γόνιμον βιβλιοπαραγωγὴν τοῦ λήξαντος ἔτους μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ «Χελιδονιοῦ», τοῦ ωραίου δράματος τοῦ κ. Παύλου Νιρβάνα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ διαβασθῆ ἀπὸ ὅλους καὶ ὅλας, αἱ ὁποῖαι ἀγαποῦν τὰ ωραῖα καὶ ἀγρὰ πράγματα.

Μὲ μίαν ἀφιέρωσιν εἰς ἕνα φίλον του ὁ κ. Παῦλος Νιρβάνας διηγεῖται πῶς ἐνεπνεύσθη τὸ ἔργον του καὶ ἀναπτύσσει τὴν διέπουσαν αὐτὸ ἰδέαν, τὴν ὁποίαν τόσον ὀλίγον ἐκατάλαβε τὸ Ἀθηναϊκὸν κοινόν.

ΑΙ ΕΠΙΤΥΧΟΥΣΑΙ

Ο **πρῶτος διαγωνισμὸς Ἑλληνίδων** μετὰ τὸν τῆς ζωγραφικῆς, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐπέτυχεν ἡ δὶς Λασκαρίδου, ἔληξε. Αἱ προσελθοῦσαι διὰ μὲν τὴν μουσικὴν ἦσαν τέσσαρες, διὰ δὲ τὰ ἐπαγγελματικὰ περὶ τὰς πενῆντα. Μεταξὺ αὐτῶν ἦλθαν ἐπιτυχοῦσαι εἰς μὲν τὴν μουσικὴν, αἱ δεσποινίδες Πρωΐου, Παυλᾶ, Καμπανάκη καὶ Ναυσικᾶ Παλαμᾶ. Εἰς δὲ τὰ ἐπαγγελματικὰ αἱ δες Γουναράκη, Πράτσικα, Στάη, Καντρῆ, Βοζίκη, Κακλαμάνου καὶ Φώτη.

Κατὰ τὰ ἀποφασισθέντα ἐκ τῶν διὰ τὰ Ἐπαγγελματικὰ τέσσαρες θὰ μεταβοῦν εἰς Βερολῖνον, αἱ δες Γουναράκη, Πράτσικα, Στάη καὶ Πρίγκου, ὅπου θὰ εἰσαχθοῦν εἰς τὸ Ἐπαγγελματικὸν Σχολεῖον Froebel Haus, Zwei, αἱ δὲ ἄλλαι εἰς Fribourg τῆς Ἐλβετίας.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Στάης ἠκολούθησεν εἰς τὸ νομοσχέδιόν του τὴν ἐν Γερμανίᾳ μεταρρύθμισιν τῶν προγραμμάτων τῶν γυναικείων σχολῶν, ἡ ὁποία θεωρεῖται ἡ τελειοτέρα ἀπορρέουσα ἀπὸ μελέτην σοβαρὰν καὶ μακροχρόνιον τοῦ ζητήματος.

ΟΜΙΛΙΑΙ

Η συνάδελφος Monde Hellenique διωργάνωσε σειρὰν διαλέξεων φιλολογικῶν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ὠδείου. Ὁ νεωτερισμὸς ἐπέτυχε τελείως καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων καὶ θεμάτων καὶ εἰς συρροὴν κόσμου ἐκ τῶν καλλιτέρων μας τάξεων.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ πρὸς τιμὴν τοῦ φύλου μας, ὅτι τὰς διαλέξεις αὐτὰς ἀκολουθοῦν πολὺ περισσότεραι γυναῖκες παρὰ ἄνδρες. Μέχρι σήμερον ὡμίλησαν, ὁ κ. Γ. Τσοκόπουλος περὶ τῶν Πριγκηπισσῶν τοῦ Βυζαντίου, ὁ κ. Π. Δημητρακόπουλος περὶ Συβαριτισμοῦ, ὁ κ. Γ. Σωτηριάδης περὶ Ἐρωτοκρίτου καὶ ὁ κ. Ἀλ. Φιλαδέλφευς περὶ γυναικὸς εἰς τὴν ἀρχαίαν Τέχνην. Αἱ ὁμιλίαι θὰ ἐξακολουθήσουν ἀνὰ Δευτέραν τὴν ὥραν μ.μ. πάντοτε ὥραν.

Εἰς τὸν Παρνασσὸν γίνονται ἀπὸ τὴν 14ην Δ βρίου ἀνὰ κάθε Τετάρτην ἐπιστημονικαὶ πρακτικαὶ διαλέξεις ὑπὲρ τοῦ Ἐπικούρου Συνδέσμου «ὁ Σωτὴρ» παρὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Ἀν. Δαμβέργη, Κ. Σάββα, καὶ τοῦ ἰατροῦ Κ. Μέρμιγκα.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Ὁ Ἰανουάριος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν μὴν τῶν τείων καὶ συναναστροφῶν. Δι' αὐτὸ δίδομεν σήμερον συνταγὴν μπισκότων, τὰ ὁποῖα αἱ κυρίαι τόσον ἀγαποῦν νὰ κατασκευάζουν μόναι των.

Μπισκότα ἀμυγδάλων. Λευκάνετε καὶ ξεφλουδίσετε, ὡς συνήθως, 70 δρ. ψύχα ἀμυγδάλου, μεταξὺ τῶν ὁποίων νὰ ὑπάρχουν καὶ 10 ἀμύγδαλα πικρά. Πλύνετε καὶ τὰ στεγνόνετε καλὰ μὲ πετσέτα, εἶτα καὶ εἰς φοῦρνον. Τὰ κοπανίζετε καλὰ εἰς τὸ γουδὶ καὶ ὅταν ἔχουν γίνει ὡς μία πάστα προσθέτετε ἕνα αὐγὸ καὶ τὸ ζυμόνετε καλά, διακόπτουσα τρεῖς φορὲς τὸ ζύμωμα διὰ νὰ μὴ λαδώσουν τὰ ἀμύγδαλα. Προσθέτετε ἔπειτα 70 δρ. ζάχαρι, 70 δρ. βούτυρο 1 κουταλιὰ ἀνθόνερο, ὀλίγη κανέλα καὶ πορτοκαλόφλουδο τριμμένα ὀλίγο ἁλάτι καὶ 3 αὐγὰ ἀκόμη, τὰ ὁποῖα ἀνακατόνετα εἰς τὸ μῖγμα σας τὸ ἕν μετὰ τὸ ἄλλο. Τὰ ἀνακατόνετε πολύ, ὥστε νὰ συσωματοθοῦν ὅλα μαζί. Βουτυρώνεται ἕνα ταψί, στρώνετε 5-6 φύλλα τοῦ ζαχαροπλαστείου, τὰ βουτυρώνετε μὲ φρέσκο βωδεινὸ βούτυρο, στρώνετε τὸ μῖγμα σας ἐπάνω σκεπάζετε μὲ ἰσάριθμα φύλλα βουτηρωμένα ἀλοίφετε μὲ τὸ ἄσπρο αὐγοῦ τὰ χωρίζετε, εἰς ὅ,τι δείποτε σχήματα θέλετε καὶ τὰ στέλλετε εἰς τὸν φοῦρνον. Ὅταν τὰ φέρουν τὰ σκεπάζετε μὲ ψιλὴν ζάχαριν.